

NACRT

**PRUGA BEOGRAD NIŠ
DEONICA STALAĆ - ĐUNIS**

AKCIONI PLAN RASELJAVANJA

Jul 2022

Sadržaj

SKRAĆENICE	4
1 UVOD	5
2 KRATAK OPIS PROJEKTA	6
3 UTICAJI PROJEKTA	8
3.1 <i>Identifikacija uticaja</i>	8
3.1.1 <i>Direktno pribavljanje zemljišta (i onoga što je na njemu)</i>	8
3.1.2 <i>Ograničenja korišćenja zemljišta</i>	9
3.2 <i>Imovina koja će biti direktno pribavljena</i>	9
3.2.1 <i>Obuhvaćeno zemljište</i>	9
3.2.2 <i>Obuhvaćeni objekti</i>	12
3.3 <i>Sažetak identifikovanih uticaja</i>	15
3.4 <i>Izbegavanje uticaja raseljavanja</i>	15
3.5 <i>Dodatno pribavljanje zemljišta</i>	18
4 INSTITUCIONALNI I PRAVNI OKVIR	19
4.1 <i>Važeća zakonska regulativa Republike Srbije</i>	19
4.1.1 <i>Zakon o eksproprijaciji</i>	19
4.1.2 <i>Zakon o linearnoj infrastrukturi</i>	20
4.2 <i>IŽS Okvirna politika raseljavanja</i>	21
4.3 <i>Važeći zahtevi EBRD i EIB</i>	22
4.4 <i>Razlike koje se rešavaju kroz APR</i>	23
5 METODOLOGIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA I UKLJUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA	32
5.1 <i>Pristup prikupljanju podataka</i>	32
5.2 <i>Saradnja sa opštinama</i>	32
5.3 <i>Saradnja sa lokalnim zajednicama</i>	34
5.4 <i>Sprovođenje socio ekonomske ankete</i>	35
5.5 <i>Socio ekonomski profil pogođenih zajednica</i>	37
5.6 <i>Opis domaćinstava i poslovnih subjekata koji će biti fizički raseljeni</i>	42
6 KLJUČNI PRINCIPI PRIBAVLJANJA ZEMLJIŠTA, NADOKNADE I PRUŽANJA POMOĆI	44
7 PRAVA NA POMOĆ I KOMPENZACIJU	45
7.1 <i>Vlasnici, korisnici i pravna lica</i>	45
7.1.1 <i>Pojedinci / entiteti sa formalnim zakonskim pravima ili pravima koja su prepoznatljiva</i>	46
7.1.2 <i>Neformalni korisnici objekata i vlasnici poslovnih subjekata i njihovi zaposleni</i>	46
7.1.3 <i>Neformalni korisnici zemljišta</i>	47

7.1.4	Ugroženi pojedinci / domaćinstva.....	47
7.2	Opštine.....	48
8	PRAVA POJEDINACA I ENTITETA POGOĐENIH PROJEKTOM	48
8.1	Matrica prava	48
9	MERE KOMPENZACIJE I POMOĆI	52
9.1	Nadoknada u novcu za pogođeno zemljište i imovinu	52
9.2	Zamenske kuće i / ili stanovi	54
9.3	Nadoknada u novcu za pogođene poslovne subjekte	55
9.4	Mere pomoći.....	55
9.4.1	Pomoć pri fizičkom raseljavanju.....	55
9.4.2	Obnavljanje i unapređivanje izvora prihoda	56
9.4.3	Pomoć za ugrožene pojedince	57
10	SPROVOĐENJE PRIBAVLJANJA ZEMLJIŠTA I ULOGE RAZLIČITIH AKTERA.....	57
11	UKLUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA I UPRAVLJANJE ŽALBAMA.....	59
11.1	Objavljivanje APR i konsultacije	59
11.2	Upravljanje žalbama	60
12	PRAĆENJE, PROCENA I IZVEŠTAVANJE	61
13	BUDŽET ZA RASELJAVANJE	65
14	VREMENSKI OKVIR SPROVOĐENJA APR.....	65
ANEKSI	67	
	Aneks 1 Fotografije pogođenih objekata	67
	Aneks 2 Spisak upisanih vlasnika pogođenih parcela.....	73
	Aneks 3 Registar žalbi	74
	Aneks 4 Popisni registar	75

SKRAĆENICE

APR	Akcioni plan raseljavanja
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj (eng. European Bank for Reconstruction and Development)
EIB	Evropska investiciona banka
EUR	Evropska valuta - evro
Ha	hektar
IŽS	Infrastruktura železnice Srbije a.d.
K	Kvartal
KP	Katastarska parcela
LN	List nepokretnosti
MFI	Međunarodne finansijske institucije
NSZ	Nacionalna služba za zapošljavanje
RGZ	Republički geodetski zavod
RS	Republika Srbija
RSD	Valuta Republike Srbije - dinar

1 UVOD

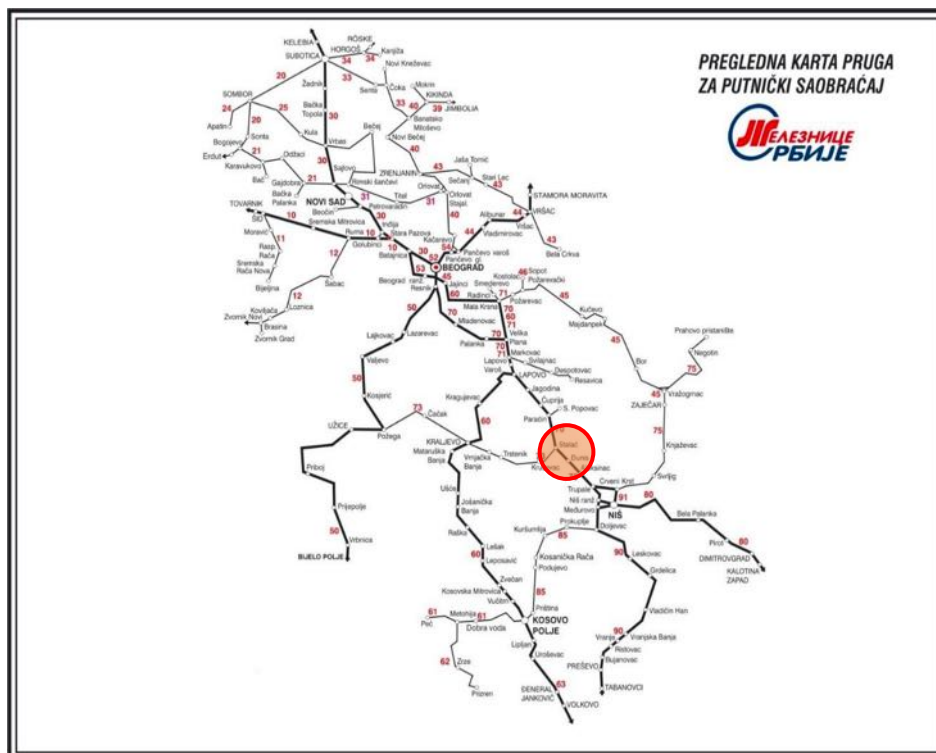
Republika Srbija poslednjih godina ulaže u revitalizaciju i razvoj delova železničke mreže širom zemlje, uključujući i Panevropski koridor X, koji čini okosnicu železničke infrastrukture u zemlji. Deo železničkog Koridora X je železnička pruga od glavnog grada Srbije, Beograda, do trećeg po veličini grada u Srbiji, Niša.

Republika Srbija je u procesu obezbeđivanja finansiranja od međunarodnih finansijskih institucija (MFI) za rekonstrukciju železničke pruge Beograd - Niš. Projekat razvija Infrastruktura železnice Srbije a.d. (IŽS).

Jedna od svega nekoliko jednokolosečnih deonica na celom Koridoru X nalazi se u okviru železničke pruge Beograd-Niš (oko 20 km) i određena je kao prioritarna deonica kojoj je potrebna sanacija. Ovo je deonica između dve postojeće stanice, jedne u mestu Stalać, u opštini Čićevac, i druge u mestu Đunis, opština Kruševac (slika 1).

Deonica od Stalaća do Đunisa je za potrebe izgradnje podeljena na dva dela. Prvi deo (sekcija 1) se odnosi na izgradnju jednog tunela, dužine od oko 3,3 km i pristupnih puteva, dok se drugi deo (sekcija 2) odnosi na sve ostale radove na ovoj deonici i predmet je ovog dokumenta („Projekat“). Projekat će se graditi u skladu sa žutom knjigom Fidika (ugovor o projektovanju i izgradnji), što znači da će IŽS izabrati Izvođača koji će uraditi glavni projekat, a potom ga izvesti.

Slika 1 Projektna lokacija

Sprovođenje Projekta zahteva otkup zemljišta i prouzrokuje fizičko i ekonomsko raseljavanje različitih kategorija obuhvaćenih pojedinaca i poslovnih subjekata. Kako bi se obezbedilo da sva fizička i ekonomska raseljavanja budu sprovedena u skladu sa principima najbolje prakse, IŽS je izradio Akcioni plan raseljavanja (APR) uz pomoć konsultanata za APR, u skladu sa IŽS Okvirnom politikom raseljavanja za ceo projekat rekonstrukcije pruge Beograd Niš, i u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Republike Srbije i zahtevima MFI. Referentne politike prema kojima je razvijen APR su:

- EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalnih pitanja, posebno Uslov za realizaciju br. 5 (Otkup zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta i nedobrovoljno raseljavanje)
- EIB standardi za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja, posebno Standard 6 (nedobrovoljno raseljavanje)

Vlada Republike Srbije i nosilac projekta, IŽS, se ovim obavezuju da će sprovesti ovaj Akcioni plan raseljavanja, kako bi postigli rezultate u skladu sa zahtevima MFI, sve dok pogođeni pojedinci, u najmanju ruku, ne vrate svoj životni standard i izvore prihoda na nivo koji je prethodio Projektu.

APR se javno objavljuje u cilju prikupljanja komentara i sugestija, kao deo celokupnog paketa za objavljivanje za deonicu od Stalaća do Đunisa, u periodu od 120 dana, počevši od jula 2022. godine. Paket za objavljivanje takođe sadrži sledeća dokumenta:

- Studiju uticaja Projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja (2016)
- Nacionalnu studiju uticaja Projekta na životnu sredinu
- Dopunsku studiju i njen aneks Plan upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima
- Akcioni plan zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
- Ne-tehnički rezime projekta
- Plan uključivanja zainteresovanih strana za ceo koridor, čiji aneks se odnosi posebno na deonicu od Stalaća do Đunisa

2 KRATAK OPIS PROJEKTA

Projekat podrazumeva unapređenje postojeće jednokolosečne pruge na deonici od Stalaća do Đunisa (videti sliku 2) u dvokolosečnu prugu, uz modernizaciju postojeće pruge, sa trasom koja može da ponudi brzine do 160 km/h. Glavne komponente projekta su sledeće:

- Izgradnja dvokolosečne pruge za brzine do 160 km/h;
- Izgradnja nadzemnog kontaktnog voda, signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih instalacija;
- Izgradnja tunela, mostova i vijadukta;
- Modernizacija železničkih stanica;
- Uklanjanje pružnih prelaza u nivou puta;

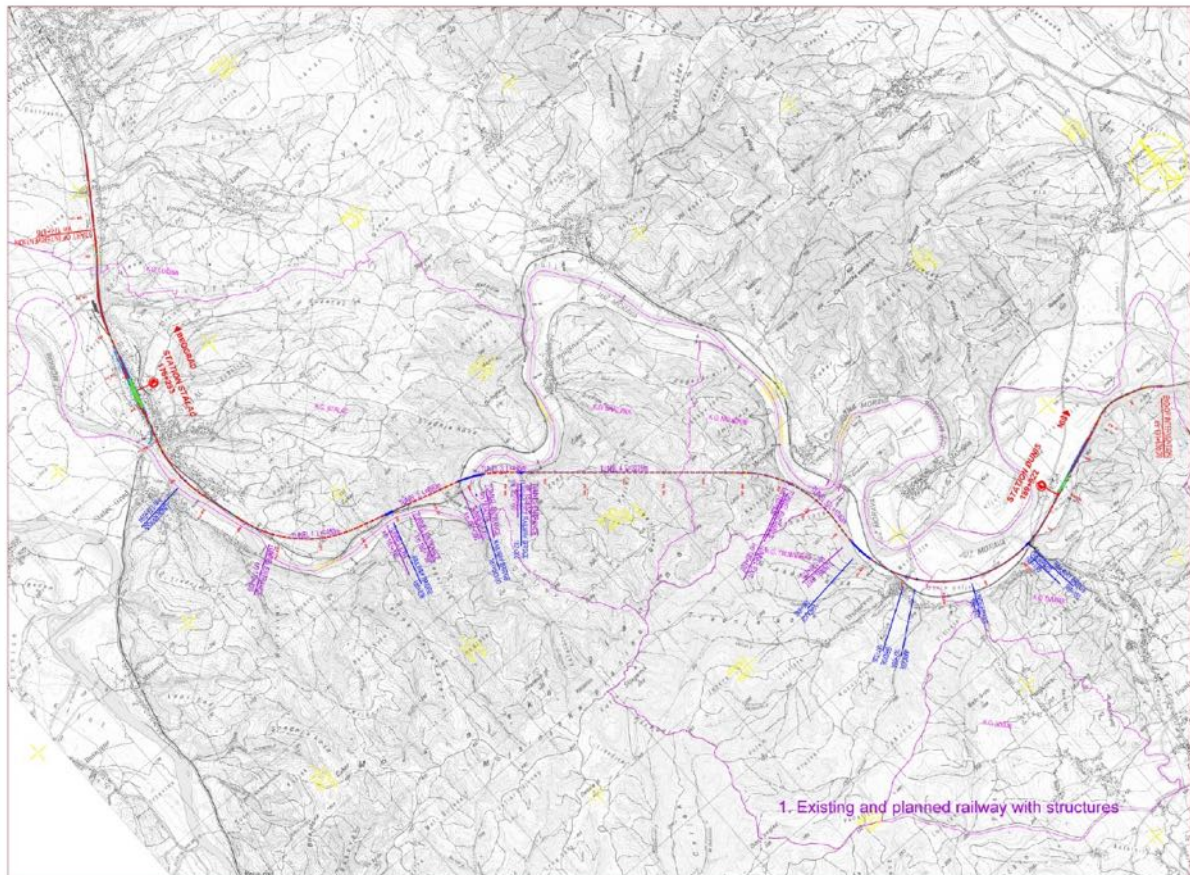
- Demontaža postojeće jednokolosečne pruge na delovima deonice od Stalaća do Đunisa gde je planirana njena zamena dvokolosečnom prugom.

Nova trasa će imati sledeće glavne objekte:

- Pet tunela ukupne dužine 6.890 m, od kojih jedan iznosi 3.275 m (ovaj tunel je deo sekcije 1 i nije predmet ovog APR-a);
- Šest mostova, od kojih je jedan most preko Južne Morave, dužine 310,9 m;
- Galerija (dužine 30 m);
- Dva podvožnjaka i jedan nadvožnjak;
- Jedan vijadukt;
- Dve stanice.

Ukupna dužina nove trase biće oko 17,7 km (približno 5 km kraće od postojeće trase). Generalno gledano, železnička infrastruktura će imati ukupnu širinu od 14 m, međutim to varira na nekim lokacijama zbog lokalne topografije i useka. Železnički koridor će biti ograđen. U okviru izrade projekta planirana je reorganizacija nekih od postojećih saobraćajnica i izgradnja novih pristupnih puteva, a ove izmene su takođe definisane idejnim projektom.

Slika 2 Mapa projekta

Na osnovu idejnog projekta urađen je Elaborat eksproprijacije kojim su definisane parcele (i sve što je na njima) koje će biti pod uticajem svih gore navedenih komponenti Projekta, kao i potrebnih sigurnosnih zona. Elaborat je korišćen kao osnova za izradu ovog APR-a, a kao rezultat opsežnih analiza i terenskog rada, utvrđeno je da se uticaji na neke parcele mogu izbeći minimalnim izmenama linije eksproprijacije. Elaborat eksproprijacije je zatim dostavljen na doradu i potvrđivanje izbegavanja uticaja na identifikovane parcele, tamo gde je to moguće, i taj proces je završen u julu 2022. godine. Ovaj APR predstavlja ishod tog procesa i konačno stanje u pogledu imovine koja će biti pogođena otkupom zemljišta za potrebe sprovođenja projekta.

3 UTICAJI PROJEKTA

3.1 Identifikacija uticaja

Uticaji projekta povezani sa pribavljanjem zemljišta i ograničenjima korišćenja zemljišta će se pojaviti u različitim fazama Projekta. Pre početka izgradnje, određeno zemljište (i sve što je na njemu) će biti pribavljeno za potrebe izgradnje Projekta i ostaće trajno nedostupno za korišćenje tokom faze saobraćanja vozova, što će dovesti do fizičkog i ekonomskog raseljavanja. Nešto dodatnog zemljišta može biti privremeno potrebno samo tokom trajanja izgradnje, za građevinske kampove, površine za odlaganje materijala, skladištenje površinskog sloja zemlje i iskopanog materijala, itd. Odgovarajuće površine zemljišta koje će se koristiti za ove namene su prvenstveno neiskorišćene zemljišne parcele u javnoj svojini, a ako je ovo nije moguće, izvođači će kupiti i/ili iznajmiti zemljište od privatnih vlasnika zemljišta, na osnovu dobrovoljnih sporazuma.

Tokom faze eksploatacije (saobraćanja vozova), izvan pružnog pojasa u kome će svo zemljište biti eksproprijirano i preći u vlasništvo železnice, primenjivaće se određena ograničenja za korišćenje zemljišta u privatnom vlasništvu koje se nalazi u okviru infrastrukturnog pojasa, što bi moglo da izazove dalje uticaje na vlasnike ovog zemljišta. Detaljnije predstavljanje ovih pojaseva je dato u nastavku ovog poglavlja.

3.1.1 Direktno pribavljanje zemljišta (i onoga što je na njemu)

Da bi se utvrdilo koje zemljište će biti trajno pogođeno i koje treba u potpunosti pribaviti i očistiti, IŽS i konsultanti za APR su zajedno pregledali mape zona eksproprijacije, katastarske i ortofoto snimke i stanje na terenu prema programu Google Earth, koje pokazuju planiranu zonu eksproprijacije. Zona eksproprijacije definisana je na osnovu idejnog projekta i obuhvata površine zemljišta na kome će se graditi objekti u okviru Projekta, kao i zemljište potrebno za izvođenje građevinskih radova (pravo prolaza). Utvrđivanje zone eksproprijacije takođe je uzelo u obzir i pružni pojas definisan zakonom, u okviru koga nije dozvoljeno postojanje objekata ili druge imovine (drveća, useva i sl.). Širina pružnog pojasa je uvek 8m od krajnjeg koloseka, dok u naseljenom području pružni pojas može biti sužen najviše do 6m od spoljnog koloseka.

Treba napomenuti da se u okviru zone eksproprijacije nalaze i parcele i objekti koji već pripadaju IŽS, tako da procesa eksproprijacije za te parcele neće biti. Međutim, čak i na ovim parcelama postoje objekti koji će morati da budu uklonjeni zbog izvođenja Projekta, što će prouzrokovati fizičko i ekonomsko raseljavanje. Zbog toga je proces identifikacije uticaja takođe uzeo u obzir objekte koji se nalaze na zemljištu koje već pripada IŽS-ju.

3.1.2 Ograničenja korišćenja zemljišta

Da bi identifikovali potencijalne uticaje u operativnoj fazi saobraćanja železnice, konsultanti za APR su razmotrili ograničenja korišćenja zemljišta koja će važiti u pojasevima definisanim Zakonom o železnici RS¹, i to:

- Infrastrukturni pojas širine 25m od krajnjeg koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – novi objekti se mogu graditi samo uz ispunjenje dva uslova:
 - da je izgradnja ovakvih objekata predviđena urbanističkim planom nadležne jedinice lokalne samouprave (opštine)
 - da su ispunjeni svi uslovi i saglasnosti IŽS (zahtev za odobrenje mora podneti lice koje namerava da gradi)
- Protivpožarna zona (šumsko zemljište) širine 18m od spoljnog koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – vlasnici zemljišta dužni su da redovno uklanjaju drveće, rastinje i lišće.
- Protivpožarna zona (poljoprivredno zemljište) širine 13m od spoljnog koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – vlasnici zemljišta dužni su da blagovremeno uklone zrele useve i po potrebi preduzmu druge mere zaštite od požara.

U vreme izrade APR-a nije bilo moguće tačno definisati na koliko parcela (i pojedinaca) će uticati ova ograničenja korišćenja zemljišta ili kvantifikovati gubitke. Na primer, ne može se predvideti koliko će ljudi tražiti dozvolu za gradnju u infrastrukturnom pojasu i koliko će zahteva biti odbijeno, niti da se tačno zna kakve će mere zaštite od požara morati da se primenjuju i gde. Međutim, ovi uticaji su definisani i APR sadrži odgovarajuće mere ublažavanja koje će IŽS sprovoditi u svim primenjivim slučajevima.

3.2 Imovina koja će biti direktno pribavljena

3.2.1 Obuhvaćeno zemljište

Kada se posmatra celokupno područje Projekta, može se zaključiti da postoji razlika između dve različite vrste lokacija. Izgrađeno područje kroz koje prolazi železnička pruga uglavnom je skoncentrisano u gradu Stalaću (opština Čičevac) i poljoprivredno i šumsko područje na drugim lokacijama. Uz prugu su još dva naselja, Trubarevo (opština Čičevac) i Đunis (opština Kruševac), međutim pruga prolazi kroz njihovu periferiju i ova mesta su manja od Stalaća. Na trasi postojeće pruge nalazi se još jedno naselje, koje takođe pripada opštini Čičevac, Braljina, ali će

¹ Službeni glasnik 41/2018

novopredložena pruga zaobići ovo mesto. Nova trasa napušta staru putanju nakon izlaska iz tunela 2 koji prolazi kroz Stalačku klisuru, prelazi preko reke Južne Morave, a potom prolazi kroz Mojsinske planine, tunelima 3 i 4.

Projekat zahteva otkup i čišćenje oko 79 ha zemljišta, od čega je oko 34 ha (43%) u privatnom vlasništvu, a ostalo zemljište je u javnoj svojini. Ukupan broj zemljišnih parcela koje će biti zahvaćene je 877, od čega je 750 (86%) u privatnom vlasništvu. Prosečna obuhvaćena parcela u privatnom vlasništvu je veoma mala i ima površinu od samo 0,21 ha, dok je prosečna parcela u javnoj svojini veća i ima površinu od 2,14 ha.

Kao linearna infrastruktura, ovaj projekat zahteva da značajan broj zemljišnih parcela bude pribavljen samo delom (621 zemljišna parcela u privatnom vlasništvu). U proseku, 21% zemljišne parcele u privatnom vlasništvu biće otkupljeno za Projekat.

Da bi bilo jasnije koliko su male pogođene površine zemljišta, treba reći da je u Čićevcu najveća površina jedne parcele u privatnom vlasništvu koja se otkupljuje samo 0,57 ha, dok su sve ostale površine parcela koje treba pribaviti manje od 0,5 ha. U Kruševcu, najveća površina parcele u privatnom vlasništvu koja se otkupljuje je 3,27 ha, a zatim sledi još jedna parcela sa zahvaćenom površinom od 1,46 ha. Obe ove parcele su šumsko zemljište. Postoje još dve parcele kod kojih će pribavljena površina biti između 0,5 i 1 ha, dok su sve preostale površine parcela koje treba otkupiti manje od 0,27 ha.

Tabela 1 Ukupne površine obuhvaćenog zemljišta i broj parcela

Vlasništvo	Broj parcela koje se pribavljaju u celosti	Broj parcela čiji delovi se pribavljaju	Ukupna površina obuhvaćenih parcela (u ha)	Ukupno PRIBAVLJENA površina (u ha)	% pribavljene površine (prosek)
U privatnom vlasništvu	129	621	160,12	33,97	21%
U javnoj svojini	49	78	272,14	44,97	17%
UKUPNO	178	699	432,25	78,93	18%

Svo obuhvaćeno zemljište u privatnom vlasništvu je skoro podjednako raspoređeno između Čićevca (421 parcela, 16 ha) i Kruševca (329 parcela, 18 ha). Broj parcela koje se pribavljaju u celosti znatno je veći u Čićevcu nego u Kruševcu, što je i očekivano jer zahvaćeno zemljište u Čićevcu zapravo obuhvata više građevinskog zemljišta, u gradu Stalaću (gde su manje parcele), dok je u Kruševcu uglavnom zahvaćeno poljoprivredno i šumsko zemljište (gde su parcele veće površine). Izmenjeni elaborat eksproprijacije je administrativno podelio zemljišne parcele u skladu sa potrebama Projekta, tako da će biti pribavljeni samo delovi parcela potrebni za Projekat.

Tabela 2 Površine obuhvaćenog zemljišta i broj parcela, po opštinama

Opština	Vlasništvo	Broj parcela koje se pribavljaju u celosti	Broj parcela čiji delovi se pribavljaju	Ukupna površina obuhvaćenih parcela (u ha)	Ukupno PRIBAVLJENA površina (u ha)	% pribavljene površine (prosek)
Ćićevac	Privatno	107	314	65	16,29	25%
	Javno	33	62	228,34	30,15	13%
Kruševac	Privatno	22	307	95,12	17,67	19%
	Javno	16	16	43,8	14,82	34%
UKUPNO		178	699	432,25	78,93	18%

Pribavljanje (delova) 750 zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu će uticati na oko 589 vlasnika zemljišta, od kojih je 108 ili 34% žena. To znači da u proseku jedan vlasnik poseduje 1,27 parcela. Međutim, analizirajući podatke o eksproprijaciji, može se zaključiti da su mnoge zemljišne parcele u stvari u vlasništvu tri, četiri, pet i više vlasnika, a isti vlasnici kolektivno poseduju više od jedne pogođene parcele.

Broj pravnih lica koja poseduju zemljište na pogođenim područjima je samo četiri, od kojih će jedno pravno lice morati fizički da izmesti svoje objekte koji se nalaze na pogođenom zemljištu (u Ćićevcu). Još jedno pravno lice poseduje nekretnine (zemljište i poslovne objekte) koje su izbegnute revidiranim elaboratom eksproprijacije, dok će dva pravna lica izgubiti samo manji deo parcela, na kojima ništa nije izgrađeno. Poslovna aktivnost koja će morati da bude fizički izmeštena je detaljnije opisana u sledećem poglavlju APR-a.

Tabela 3 Ukupan broj vlasnika (m/ž) obuhvaćenog zemljišta, po opštinama

Opština	Broj parcela u privatnom vlasništvu koji se pribavlja	Muškarci vlasnici	Žene vlasnici	Pravna lica (kao vlasnici zemljišta)
Ćićevac	421	209	108 (34%)	3
Kruševac	329	182	90 (33%)	1
UKUPNO	750	391	198 (34%)	4

Kada se analiziraju podaci o vrsti zahvaćenog zemljišta, prema njegovoj registrovanoj nameni, vidi se da 51% zemljišta čini poljoprivredno zemljište, zatim sledi šumsko zemljište (26%) i najmanje je građevinskog zemljišta (23%). Kao što je ranije pomenuto, a i očekivano, najveći deo zahvaćenog građevinskog zemljišta nalazi se u Ćićevcu, na području grada Stalaća. Nasuprot tome, na teritoriji opštine Kruševac svega 3% zemljišta je građevinsko zemljište.

Tabela 4 Ukupne površine zemljišta po registrovanoj (predviđenoj) nameni (%), po opštinama

Opština	Ukupno obuhvaćeno zemljište (u ha)	Poljoprivredno zemljište	Šumsko zemljište	Građevinsko zemljište
Čičevac	16,30	34 %	20 %	46 %
Kruševac	17,67	66 %	31 %	3 %
UKUPNO	33,97	51 %	26 %	23 %

Međutim, treba napomenuti da registrovani podaci o korišćenju zemljišta ne odražavaju uvek stvarnu upotrebu zemljišta. Iako je registrovana namena nekog zemljišta građevinsko zemljište, ono se u stvari može koristiti za poljoprivredu, a vlasnici i dalje moraju da plate njegovu konverziju u građevinsko zemljište kada žele da zatraže građevinsku dozvolu za izgradnju objekta na njemu. Katastar takođe registruje vrstu useva (kultura) koja se gaji na parceli, međutim ovi podaci su u velikoj meri zastareli i ne odražavaju u potpunosti stanje na terenu. Zbog toga se angažuju ovlašćeni procenitelji da utvrde stvarnu upotrebu zemljišta i sve što se na njemu nalazi, a što će biti obuhvaćeno Projektom.

Većina obuhvaćenih obradivih poljoprivrednih površina koristi se za uzgoj jednogodišnjih useva kao što su kukuruz, pšenica, ječam, uz po neki voćnjak ili vinograd, kao i nekoliko bašti sa povrćem. Ostatak poljoprivrednog zemljišta čine pašnjaci i livade, koji se ponekad koriste za ispašu životinja ili za proizvodnju stočne hrane.

U Srbiji se zemljište u javnoj svojini koje je pogodno za poljoprivredu daje u zakup kroz proces javnog nadmetanja koji organizuje opština, koja upravlja davanjem u zakup i opštinskog i državnog zemljišta. Opština objavljuje spisak parcela dostupnih za iznajmljivanje i početnu cenu, koja varira u zavisnosti od kvaliteta zemljišta i namene. Ugovori o zemljištu se sklapaju na različite periode, u zavisnosti od načina korišćenja zakupljenog zemljišta. Pregled poziva za podnošenje ponuda koji je organizovan u Čičevcu krajem 2021. godine pokazuje da se najveći deo zemljišta daje u zakup na period od 15 godina i da je cena oko 35 do 40 evra za jedan ha godišnje, koji se i plaća jednom godišnje.

Preliminarni pregled zemljišnih parcela u javnoj svojini zahvaćenih Projektom sugerise da su ove parcele uglavnom putevi ili neiskorišćeno zemljište. Međutim, kako postoji mala mogućnost da neke od parcela u javnoj svojini na koje projekat utiče (čak i u kasnijoj fazi), može biti pod ugovorom o zakupu u vreme kada to zemljište bude potrebno radi izgradnje, adekvatne naknade i mere pomoći su predviđene ovim APR-om kako bi se obezbedilo da potencijalni uticaji na sredstva za život, bude adekvatno rešeni.

3.2.2 Obuhvaćeni objekti

U ovom odeljku je dat detaljan pregled objekata obuhvaćenih projektom, podataka o vlasništvu nad tim objektima i kako se oni koriste, kako bi se razumele različite vrste očekivanih uticaja u vezi sa pribavljanjem zemljišta za ovaj projekat. Međutim, kako bi se osiguralo da fizičko

raseljavanje, kao najozbiljniji uticaj, bude dovoljno istaknuto u ovom Akcionom planu, informacije o takvom raseljavanju su date odmah na početku, dok su detalji u vezi sa pogodnim domaćinstvima i njihovim pojedinačnim članovima, prikupljeni kroz aktivnosti na terenu i socio-ekonomsku anketu, predstavljeni u odeljku 5.6.

Projekat će prouzrokovati fizičko raseljavanje ukupno 13 domaćinstava (39 pojedinaca), od kojih šest boravi u sopstvenim (privatnim) kućama, a sedam u stanovima ili kućama u vlasništvu SRI.

U vreme izrade ovog APR-a, utvrđeno je da će svakako biti potrebno otkupiti ukupno 33 objekata u privatnom vlasništvu, od kojih je samo šest stalno naseljenih (jedan sa poslovnom delatnošću u prizemlju) i dve, povremeno korišćene, kuće (vikendice). Pogodena su i dva poslovna objekta (od kojih je jedan delimično stambeni) i 18 ne-rezidencijalnih objekata, kao i dva nekorisćena objekta i tri objekta koja su u ruševinama.

Ukupno pet objekata u vlasništvu IŽS, koji su u upotrebi (5 stanova i dve kuće), biće potrebno srušiti za Projekat (u kojima živi ukupno 7 domaćinstava). Pored toga, za sprovođenja Projekta je potrebno rušenje tri objekta, u vlasništvu IŽS, koji su nenaseljeni i u ruševinama, jednog fudbalskog terena, kao i 2 objekta koji su u vlasništvu opštine Čićevac.

Većina obuhvaćenih objekata se nalazi u opštini Čićevac (42), a samo dva u Kruševcu. Fotografije svih pogodnih objekata date su u Aneksu 1 APR-a.

Kao što je ranije pomenuto, nakon opsežnog rada na terenu i analize trase, utvrđeno je da jedan deo ovih objekata, može biti izbegnut manjom izmenom linije eksproprijacije. Podnet je zahtev kompaniji koja priprema ažuriran elaborat eksproprijacije, da razmotri predložene izmene linije eksproprijacije, kako bi se ovi objekti izbegli i konačno stanje je utvrđeno početkom jula 2022. godine. Svi izbegnuti objekti su predstavljeni u poglavlju 3.4 APR-a.

Objekti u privatnom vlasništvu

Projekat zahteva otkup zemljišta na kome se nalazi 6 naseljenih kuća, od kojih su tri uknjižene i tri neuknjižene. U sklopu jedne od ovih kuća nalazi se i prodavnica (u prizemlju). Druga kuća pripada vlasniku pogođene firme za proizvodnju metalne galanterije. Još četiri kuće koje će biti pogođene projektom se nalaze duž ulice koja prolazi iza zemljišta koje pripada vlasniku firme za proizvodnju metalne galanterije.

Pored toga, biće potrebno srušiti još četiri privatne kuće, od kojih se jedna koristi kao vikendica. Druga, delimično završena kuća, u kojoj u vreme popisa nije bilo nikoga, se takođe možda povremeno koristi, kao vikendica. Preostale dve kuće u privatnom vlasništvu su nenaseljene, a na jednoj se nalazi obaveštenje da je 'na prodaju', dok je druga bila zatvorena u vreme popisa, a komšije nisu znale ništa o vlasniku.

Projekat takođe zahteva rušenje 18 nerezidencijalnih objekata, kao što su štale, ostave, skloništa za životinje, garaže, itd. Jedan od objekata se nalazi uz obuhvaćenu IŽS kuću a drugi uz

nenaseljenu kuću koja je 'na prodaju', odnosno ovi objekti se nalaze na istoj parceli, dok su svi ostali objekti samostalno izgrađeni na pogodnom zemljištu u privatnom vlasništvu. Dodatna 3 nerezidencijalna objekta na zemljištu u privatnom vlasništvu, koji su u stvari ruševine, su takođe obuhvaćeni.

Projekat zahteva rušenje dva objekta koji pripadaju istoj poslovnoj delatnosti (proizvodnja metalne galanterije). Pored toga, još jedna firma će biti pogođena jer se nalazi u istom objektu kao pogođena kuća (prodavnica u prizemlju).

Objekti i stanovi u javnoj svojini

IŽS poseduje niz objekata u pogodnom području, u kojima žive uglavnom sadašnji ili bivši radnici železnice i članovi njihovih domaćinstava. U okviru kompleksa Železničke stanice Stalać nalazi se pet naseljenih stanova u tri objekta i još dve individualne kuće. Stanovnici pet stanova i jedne kuće imaju neki oblik ugovora sa IŽS ili su poznati kompaniji. U preostaloj kući živi jedna starija žena, a osnov po kome stanuje u ovoj kući je nepoznat i mora biti utvrđen od strane IŽS.

Treba napomenuti da postoje još tri individualne kuće u vlasništvu Železnice, koje su delom u ruševinama i nenaseljene su. Ove lokacije su posetili timovi anketara da bi se uverili da su nenaseljene.

Postoje još dva objekta koji će biti srušeni za potrebe Projekta, u vlasništvu opštine Čićevac. Jedan se koristi kao poslovni prostor, dok je drugi bio zatvoren (nekorisćen) u vreme popisa. Pored toga, moraće da se sruši i jedan lokalni sportski teren.

Tabela 5 Sažetak obuhvaćenih objekata

Opština	Čićevac	Kruševac
Naseljena kuća u privatnom vlasništvu (registrovana i neregistrovana), od kojih jedna sa prostorom koji se koristi u poslovne svrhe	6	0
Naseljena kuća u vlasništvu IŽS	2	0
Naseljen stan u vlasništvu IŽS (nekoliko zgrada)	3 objekta (5 stanova)	0
Nenaseljena kuća ili kuća koja se povremeno koristi kao vikendica	2	2
Nerezidencijalni objekti (štala, skladište, šupa, itd.)	18	0
Objekat u ruševinama – u privatnom vlasništvu	3	0
Objekat u ruševinama – u vlasništvu IŽS	3	0
Poslovni objekat / prostor (aktivna poslovna delatnost)	2	0
Opštinski kancelarijski prostor i prazan poslovni prostor	2	0
Fudbalsko igralište na zemljištu koje pripada IŽS	1	0
UKUPNO	42	2

3.3 Sažetak identifikovanih uticaja

Radi lakšeg razumevanja brojnih uticaja predstavljenih u prethodnim poglavljima i da bi se obezbedilo da svi oni budu uzeti u obzir u procesu izrade APR-a, data je tabela 6, koja sumira očekivane uticaje Projekta. Odgovarajuća prava za ljude pogođene svim navedenim uticajima su predstavljena u Matrici prava (videti poglavlje 8.1 APR-a).

Tabela 6 Sažetak identifikovanih uticaja Projekta

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja
Trajni gubitak zemljišta (poljoprivrednog, šumskog, stambenog, poslovnog ili bilo kog drugog) u privatnom vlasništvu
Trajni gubitak prava korišćenja zemljišta u javnoj svojini za poljoprivredu
Gubitak jednogodišnjih useva ili biljaka
Gubitak voćnjaka / loze
Gubitak šumskog drveća
Gubitak bilo kakvog poboljšanja načinjenog na zemljištu (npr. sistem za navodnjavanje, bunar)
Trajni gubitak formalnog (registrovanog) ili neformalnog stambenog objekta ili stana i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive
Trajni gubitak mesta stanovanja (kuće ili stana) u vlasništvu IŽS (sa ili bez ugovora) i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive
Trajni gubitak (ili pristup) formalnom (registrovanom) ili neformalnom nerezidencijalnom objektu / prostoru (šupa, garaža, poslovni prostor, bunar, itd.)
Potreba za trajnim preseljenjem aktivne, registrovane firme i privremeni prekid radnog odnosa svih angažovanih radnika
Obaveza zahtevanja saglasnosti od IŽS u postupku pribavljanja građevinske dozvole za izgradnju novih objekata na privatnom zemljištu u infrastrukturnom pojasu
Gubitak prihoda ili sredstava za život povezan sa bilo kojim od gore navedenih gubitaka (ekonomsko raseljavanje)
Nesrazmeran / teži uticaj, kao rezultat ugroženosti
Trajni gubitak objekata u opštinskom vlasništvu
Trajni gubitak sportskog terena lokalne zajednice

3.4 Izbegavanje uticaja raseljavanja

Unapređenje postojeće železničke pruge iz jednokolosečne u dvokolosečnu, posebno u urbanijim sredinama, neminovno zahteva izmeštanje određenih objekata, a samim tim i domaćinstava koja u njima žive ili firme koje u njima posluju, kako je opisano u prethodnom poglavlju. Međutim, detaljan pregled preliminarnog elaborata eksproprijacije i rad na terenu otkrio je da bi na nekim mestima veoma malim pomeranjem prvobitno planirane linije eksproprijacije mogla da se izbegne potreba za rušenjem dodatnih 27 objekata (19 u Čićevcu i 8 u Kruševcu). Nakon sprovedene provere od strane projektantskog tima, i poseta terenu od

strane geometara, konačno je utvrđeno da će od identifikovanih 27 objekata, 18 biti definitivno izbegnuto (12 u Čičevcu i 6 u Kruševcu).

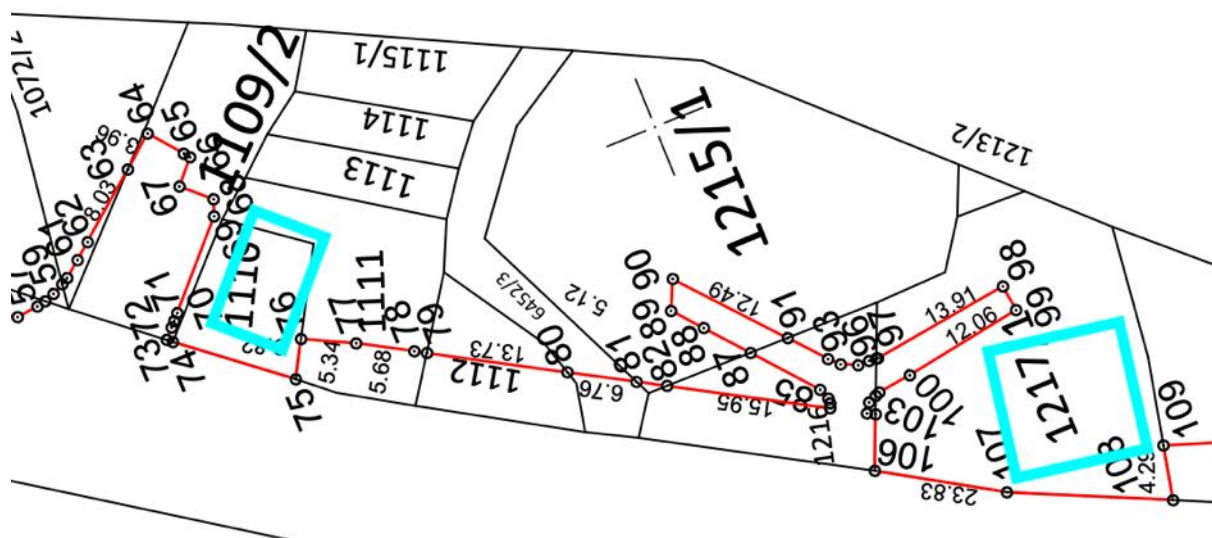
Na slici 3 ispod prikazan je primer gde originalna linija eksproprijacije (označena crvenom bojom) preseca dva objekta koji nisu upisani u katastar i stoga nisu prvobitno ucrtani na katastarskoj mapi (levo). Objekti su kasnije identifikovani na ortofoto snimku (desno) i njihovo postojanje je potvrđeno izlaskom na teren.

Slika 3 Primer koji pokazuje za koliko prvobitna linija eksproprijacije prelazi preko dve kuće

Nakon provere od strane projektantskog tima i terenskih poseta geometara, linija eksproprijacije je minimalno pomerena, kako bi se obezbedilo da ovi objekti budu izbegnuti, kao što je prikazano u slici 4 ispod.

Slika 4 Izmene linije eksproprijacije napravljene kako bi se izbegle dve kuće

Prvobitno planirana linija eksproprijacije preseкла je sedam privatnih kuća i zahvatila samo deo njih, ali od njih, samo tri kuće su mogle da budu izbegnute u konačnom elaboratu eksproprijacije. Još jedna privatna kuća, iza železničke stanice Đunis, se originalno našla u okviru područja eksproprijacije ali je nakon toga potvrđeno da ona nije pogođena. Ovo je naročito važno jer u njoj živi stariji bračni par koji je izrazio želju da tamo i dalje ostane da živi, ako je to moguće.

Prvobitna linija eksproprijacije je obuhvatala i dve stambene zgrade (procenjeno 13 stanova), koje se nalaze na zemljištu IŽS, koje su u privatnom vlasništvu i koje su dovoljno udaljene od planirane železničke pruge, u poređenju sa drugim ne pogođenim objektima. U jednoj od pogođenih stambenih zgrada postoji nekorišćen poslovni prostor, kao i prostor koji koristi lokalno udruženje penzionera. U blizini jedne od stambenih zgrada nalazi se naseljena IŽS kuća, koja je takođe izbegnuta u konačnom elaboratu eksproprijacije.

Osim toga, veoma malim pomeranjem linije eksproprijacije izbegnuta je još jedna, nenaseljena kuća u privatnom vlasništvu. Vlasnik kuće je preminuo i ona je bila zatvorena u vreme ankete..

Ukupno 8 nerezidencijalnih objekata je izbegnuto, od kojih su 3 povezana sa izbegnutom kućom iza stanice Đunis i jednim objektom je u ruševinama. Iza stanice Đunis je i jedna aktivna firma (prerada drveta) koji je takođe izbegnuta.

Kao rezime svega, sa izmenom linije eksproprijacije u ažuriranom i sada konačnom elaboratu, fizičko raseljavanje 18 domaćinstva, 1 operativne firme i jednog aktivnog udruženja penzionera je u potpunosti izbegnuto.

Tabela 7 Sažetak izbegnutih objekata kao rezultat procesa izrade APR-a

Opština	Ćićevac	Kruševac
Naseljena kuća (registrovana ili neregistrovana)	2	2
Naseljena kuća u vlasništvu IŽS	1	0
Naseljeni stanovi (dve zgrade, od kojih jedna sa poslovnim prostorom koji se delom koristi a delom je prazan), u privatnom vlasništvu na zemljištu u vlasništvu IŽS	2 objekta (13 stanova)	0
Nenaseljena kuća ili povremeno korišćena kuća tj. vikendica (registrovana ili neregistrovana)	1	0
Nerezidencijalni objekat (štala, skladište, šupa, itd.)	5	3
Objekat u ruševinama – u privatnom vlasništvu	1	0
Poslovni objekat / prostor (aktivna poslovna delatnost)	0	1
TOTAL	12	6

3.5 Dodatno pribavljanje zemljišta

Zemljište planirano za otkup je identifikovano na osnovu idejnog projekta. Međutim, tokom procesa izrade glavnog projekta, koji treba da uradi angažovani Izvođač, može da se javi potreba za otkupom dodatnog zemljišta.

Na osnovu iskustva sa drugih projekata, možda će biti potrebno izvršiti i pribavljanje zemljišta da bi se omogućio pristup za izgradnju. Potreba za pribavljanjem zemljišta može da se javi čak i nakon završetka izgradnje, sve do dobijanja upotrebne dozvole, ako se utvrdi da se određeni uticaji na ljude koji žive duž pruge ne mogu u potpunosti ublažiti. Na primer, nivo buke će biti meren u fazi testiranja rada pruge, i ukoliko na nekim lokacijama primenom odgovarajućih mera buka ne može da bude ublažena i svedena na zakonom dozvoljene granične vrednosti, može da se pojavi potreba za dodatnim raseljavanjem osoba koje žive na takvim lokacijama. Za sav dodatni otkup zemljišta i raseljavanje biće neophodno revidiranje elaborata eksproprijacije. Javni interes kao osnov za sprovođenje eksproprijacije traje sve do dobijanja upotrebne dozvole i puštanja pruge u saobraćaj, nakon čega dalji otkup zemljišta nije moguć. Međutim, čak i nakon puštanja pruge u saobraćaj, ukoliko se utvrdi da nivo buke prelazi dozvoljene granice, vlasnik ugroženog objekta se može obratiti IŽS sa zahtevom za naknadu štete, uključujući naknadu za objekat koji je postao neuslovan za život, ili da se na njegovom objektu izvrše dodatne mere ublažavanja od buke (npr. izolacija prozora).

S obzirom da se ovi budući potencijalni uticaji ne mogu utvrditi u vreme izrade ovog APR-a, oni će se rešavati u budućnosti, prateći principe predstavljene u ovom APR-u. U zavisnosti od obima dodatno potrebnog zemljišta, kao i identifikovanog fizičkog i ekonomskog raseljavanja ili bilo kojih drugih identifikovanih uticaja, moraće da se izradi Dodatak ovog APR-a ili potpuno novi APR za rešavanje ovih uticaja. Kada budu poznati detalji o dodatno potrebnom zemljištu, obim dokumenta će biti dogovoren sa međunarodnim finansijskim institucijama. IŽS će objaviti Dodatak APR-a radi komentara i konsultacija sa pogođenim ljudima i drugim relevantnim zainteresovanim stranama. Građevinski radovi neće biti dozvoljeni na određenim lokacijama obuhvaćenim Dodatkom APR-a sve dok sva rešenja o eksproprijaciji ne budu pravnosnažna i dok se ne isplati nadoknada za sve slučajeve u kojima za utvrđivanje nadoknade stranke nisu upućene na sud.

Pored zemljišta koje će biti trajno pribavljeno, može se očekivati da će Projekat zahtevati i određeno privremeno zauzimanje zemljišta za staze potrebne tokom izgradnje, površine za odlaganje i radničke kampove, privremeno skladištenje iskopanog materijala i zemlje, itd. Detalji o privremeno potrebnom zemljištu nisu dostupni u vreme izrade ovog APR-a, ali se može očekivati, na osnovu prethodnih iskustava, da će dodatno zemljište koje je privremeno potrebno Izvođaču radova, biti pribavljeno kroz pregovore i u sporazumu sa vlasnicima zemljišta, tj. da neće biti nedobrovoljnog raseljavanja.

4 INSTITUCIONALNI I PRAVNI OKVIR

4.1 Važeća zakonska regulativa Republike Srbije

Ovo poglavlje daje pregled dva zakona koja se najdirektnije primenjuju na otkup zemljišta koje će se sprovoditi za Projekat, odnosno Zakon o eksproprijaciji i Zakon o linearnoj infrastrukturi. Zakon o železnici RS reguliše primenu određenih ograničenja korišćenja zemljišta koja su već opisana u poglavlju 3.1.2 APR-a i ovde se neće ponavljati.

4.1.1 Zakon o eksproprijaciji

Osnovni zakon koji reguliše pribavljanje zemljišta i imovine u javnom interesu u Srbiji je Zakon o eksproprijaciji Republike Srbije². Zakon o eksproprijaciji se fokusira na imovinu koja se može eksproprijisati i ograničenja koja se mogu postaviti na imovinska prava, u javnom interesu, koji se utvrđuje u skladu sa zakonom.

Javni interes utvrđuje se posebnim zakonom ili odlukom Vlade Srbije. Nakon utvrđivanja javnog interesa, predlog za eksproprijaciju podnosi korisnik eksproprijacije (u slučaju ovog projekta IŽS) službi uprave nadležne za imovinsko pravne poslove u odgovarajućoj opštini (opštinskoj upravi) zajedno sa kompletnom prateće dokumentacije, uključujući dokaz da su sredstva potrebna za nadoknadu obezbeđena.

Vlasnike predmetne imovine opštinska uprava pojedinačno poziva na raspravu i obaveštava o podnetom predlogu za eksproprijaciju. Ako je dokumentacija uredna, rešenje o eksproprijaciji (prvi stepen) donosi opštinska uprava. Pogođeni vlasnici mogu podneti žalbu Ministarstvu finansija, koje odlučuje u drugom stepenu, nakon čega rešenje postaje konačno. Ako nema dalje (sudske) žalbe, rešenje o eksproprijaciji takođe postaje pravnosnažno. Međutim, oštećeni vlasnik može izabrati da podnese žalbu nadležnom upravnom sudu, nakon čije odluke rešenje o eksproprijaciji postaje pravnosnažno.

Kada rešenje o eksproprijaciji postane pravnosnažno, opštinska uprava mora da održi još jednu raspravu na kojoj će se raspravljati i utvrditi iznos naknade za svakog pogođenog vlasnika. U slučaju da se u roku od dva meseca od pravnosnažnosti rešenja o eksproprijaciji ne postigne dogovor o visini naknade (uključujući i kada će naknada biti isplaćena i do kada je neophodno iseliti se), predmet se upućuje na odlučivanje sudovima. Korisnik eksproprijacije isplaćuje nadoknadu ili obezbeđuje zamensku nepokretnost, nakon potpisivanja ugovora o nadoknadi ili pravnosnažnosti odluke o nadoknadi.

Neke od relevantnih ključnih karakteristika Zakona o eksproprijaciji su da se taj zakon:

² Službeni glasnik RS 53/95, 16/01 – odluka Saveznog ustavnog suda 20/09, 55/13 – odluka Ustavnog suda i 106/16)

- Fokusira na obezbeđivanje nadoknade za svu pogođenu imovinu, a ne na rešavanje daljih uticaja otkupa zemljišta / ograničenja na korišćenje zemljišta, tj. na fizičko i ekonomsko raseljavanje. Zakon indirektno pokriva fizičko i ekonomsko raseljavanje, ali samo za pogođene pojedince koji imaju formalna zakonska prava ili prava/potraživanja koja su prepoznatljiva prema nacionalnom zakonodavstvu.
- Podstiče postizanje sporazuma o eksproprijaciji i nadoknadi, ali uvek nakon proglašenja javnog interesa, što svako pribavljanje zemljišta čini „nedobrovoljnim“.
- Zahteva obezbeđivanje nadoknade koja se utvrđuje u skladu sa preovlađujućom tržišnom cenom predmetne imovine.
- Predviđa mogućnost uvećavanja novčane naknade za lica čiji su izvori sredstava za život ugroženi pribavljanjem zemljišta. Ugroženost, u tom pogledu, utvrđuje se uzimajući u obzir broj članova domaćinstva, broj članova domaćinstva sposobnih za rad ili koji su zaposleni, zdravstveno stanje članova domaćinstva, mesečna primanja domaćinstva.
- Zakon definiše datum preseka za utvrđivanje vrednosti predmetne imovine, a to je datum obaveštenja vlasnika da je podnet predlog za eksproprijaciju, što znači da se sva ulaganja u imovinu izvršena nakon ovog datuma neće uzimati u obzir pri određivanju nadoknade (osim ako je ulaganje potrebno za redovno održavanje i korišćenje). U praksi, ovlašćeni procenitelji prave inventar imovine tokom svoje terenske posete i daju procenu njene vrednosti, što efektivno dovodi do toga da datum preseka bude datum kada licencirani procenitelj izađe na teren.
- Omogućava vlasnicima parcele koja se delimično ekspropriše, da zatraže eksproprijaciju celokupnog preostalog zemljišta i imovine, ukoliko bi delimična eksproprijacija negativno uticala na njihovu ekonomsku situaciju ili bi preostali deo zemljišta učinila neupotrebljivim tj. teškim za korišćenje. Ovaj zahtev se može podneti i nakon završetka eksproprijacije i do dve godine od završetka građevinskih radova.
- Omogućava da se nadoknada za zemljište i stambene i poslovne objekte obezbedi u naturi (zamena imovine), na zahtev vlasnika.
- Omogućava korisniku eksproprijacije da uđe u posed zemljišta/imovine, pod određenim okolnostima (ako je rešenje o eksproprijaciji konačno), čak i ako obeštećenje nije isplaćeno (npr. vlasnik traži veći iznos nadoknade na sudu).
- Obezbeđuje administrativne i sudske pravne lekove za osporavanje eksproprijacije i iznosa nadoknade za ekspropriisanu imovinu.

Načini rešavanja fizičkog i ekonomskog raseljavanja mogu se naći kroz saradnju sa različitim vladinim i nevladinim pružaocima usluga, kao što su centri za socijalni rad u opštinama koji mogu da pruže pomoć ugroženim licima, u skladu sa relevantnim zakonima o socijalnoj zaštiti ili Nacionalna služba za zapošljavanje RS (NSZ), koja pogođenim osobama može pružiti pomoć za zapošljavanje i obuku, u cilju obnove njihovih sredstava za život.

4.1.2 Zakon o linearnoj infrastrukturi

U 2020. godini donet je poseban zakon kojim se reguliše realizacija linearnih projekata od nacionalnog značaja u Republici Srbiji, a deo ovog zakona se odnosi na otkup zemljišta. Pun naziv ovog zakona je Zakon o posebnim postupcima radi realizacije projekata izgradnje i

rekonstrukcije linijskih infrastrukturnih objekata od posebnog značaja za Republiku Srbiju³ (Zakon o linearnoj infrastrukturi). U oblasti pribavljanja zemljišta, zakon ima za cilj da ubrza proces eksproprijacije i omogući njegovo efikasnije sprovođenje, jer skraćuje rokove iz Zakona o eksproprijaciji, kako za pogođena lica, tako i za uključene institucije.

Odredbe ovog zakona koje su najrelevantnije za ovaj Projekat, su:

- Javni interes za eksproprijaciju traje do izdavanja upotrebne dozvole za novoizgrađenu infrastrukturu (ne mora se obnavljati); ako je tokom izgradnje zahvaćeno dodatno zemljište (zemljište koje prvobitno nije bilo u zoni eksproprijacije), pokreće se postupak zaključivanja nagodbe (sporazuma) sa vlasnikom zemljišta, bez pokretanja eksproprijacije;
- Zakonom je propisano da prilikom eksproprijacije građevinskog zemljišta, na kome je izgrađen neformalan objekat (a za koji nije sproveden proces legalizacije), vlasnik objekta (lice u čijem vlasništvu je zemljište) ima pravo na naknadu u visini građevinske vrednosti tog objekta.
- Ako se prebivalište upisanog vlasnika nekretnine ne može utvrditi (a on/ona nema pravnog zastupnika) ili ako je upisani vlasnik preminuo, a ostavinska rasprava nije sprovedena, opštinska uprava ima pravo da imenuje privremenog zastupnika. Protiv rešenja o eksproprijaciji može se izjaviti žalba, ali to ne sprečava izdavanje rešenja o građevinskoj dozvoli i prijavu radova. Treba napomenuti da privremeni zastupnik nema pravo da zaključi sporazum o naknadi u ime vlasnika (ili njegovih naslednika); njihovo pravo da traže kompenzaciju nikada ne zastareva, i oni to mogu učiniti čak i godinama nakon što je eksproprijacija završena.
- Tržišnu vrednost pogođenog zemljišta utvrđuje Poreska uprava na osnovu poslednje registrovane kupoprodajne transakcije za slično zemljište u blizini pogođenog zemljišta. Zakon dozvoljava Poreskoj upravi da uskladi iznose procene sa drugim iznosima korišćenim za slično zemljište zahvaćeno linearnim projektima u obližnjim opštinama. Nadoknada za objekte i drugu imovinu koja se nalazi na zemljištu određuje se u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji.

4.2 IŽS Okvirna politika raseljavanja

IŽS je razvio Okvirnu politiku raseljavanja za ceo projekat rekonstrukcije pruge Beograd Niš, u kojoj su predstavljeni ključni principi, procedure i procesi koje će IŽS primenjivati sa ciljem izbegavanja, a gde izbegavanje nije moguće, rešavanja bilo kakvih negativnih uticaja u vezi sa procesom pribavljanja zemljišta za Projekat. APR je napravljen tako da bude konzistentan sa principima i procedurama iz Okvirne politike, i u njemu su dalje precizirani uticaji koji će nastupiti na deonici pruge od Stalaća do Đunisa i način na koji će oni biti rešeni.

³ Službeni glasnik RS 09/2020

4.3 Važeći zahtevi EBRD i EIB

Pored obaveze koju IŽS ima u pogledu praćenja Okvirne politike i ispunjenja odredbi nacionalnih zakona, kompanija takođe mora da ispuni i zahteve međunarodnih finansijskih institucija (MFI) koje će učestvovati u finansiranju Projekta. Relevantni zahtevi koji su uzeti u obzir prilikom izrade ovog Akcionog plana raseljavanja navedeni su u sledećim dokumentima:

- EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalnih pitanja (april 2019), posebno Uslov za realizaciju 5 – Otkup zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje;
- EIB standardi za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (februar 2022), posebno Standard br. 6 o nedobrovoljnom raseljavanju.

Ukratko, standardi, principi i zahtevi koji su primenljivi na ovaj Projekat su:

- da se izbegne ili, barem umanju, projektom izazvano fizičko ili ekonomsko raseljavanje kad god je to izvodljivo razmatranjem izmena u toku projektovanja;
- tamo gde je raseljavanje neizbežno, da se razviju i sprovedu odgovarajući akcioni planovi za nadoknadu, preseljenje i obnavljanje sredstava za život;
- ublažavanje negativnih socijalnih i ekonomskih uticaja prouzrokovanih pribavljanjem zemljišta (gubitak mesta stanovanja i/ili sredstava za život) obezbeđivanjem naknade i/ili opcija preseljenja i obnavljanje ili poboljšanje izvora prihoda, bez obzira da li postoje formalna zakonska prava na zemljištu/objektima;
- nikada ne pribegavati prinudnom iseljenju⁴
- obezbeđivanje nadoknade za gubitak imovine u punoj zamenskoj vrednosti⁵, blagovremeno, i pre ulaska u posed pribavljene imovine, osim u određenim slučajevima kao što su odsutnost vlasnika, odbijanje ponuda pravične naknade i dugih sudskih postupaka za utvrđivanje pravih vlasnika;
- poboljšati ili, u najmanju ruku, obnoviti sredstva za život, sposobnost sticanja prihoda i životni standard svih raseljenih pojedinaca, uključujući i one koji nemaju zakonski priznata prava ili potraživanja na zemljištu (a koji su prisutni na području zahvaćenom projektom u vreme datum preseka);
- da osigura da se aktivnosti davanja nadoknade, preseljenja i obnavljanja sredstava za život planiraju i sprovode uz odgovarajuće objavljivanje informacija, konsultacije i

⁴ „Prinudno iseljenje“ se odnosi na prisilno raseljavanje pojedinaca, grupa i zajednica iz njihovih domova, sa njihovog zemljišta i/ili sa/iz zajedničke imovine (bilo da je u legalnom vlasništvu ili je neformalno koriste), bez prethodnog obezbeđivanja odgovarajućih oblika pravne i druge zaštite (ili obezbeđivanja pristupa takvoj zaštiti), odnosno bez poštovanja osnovnih zahteva definisanih u politikama MFI.

⁵ „Zamenska vrednost“ se definišu kao metod procene koji omogućava definisanje nadoknade koja je dovoljna za zamenu imovine, plus pokrivanje neophodnih pratećih troškova povezanih sa zamenom imovine. Tamo gde postoje funkcionalna tržišta, zamenska vrednost je tržišna vrednost utvrđena nezavisnom i kompetentnom procenom vrednosti nepokretnosti, plus prateći troškovi. Tamo gde funkcionalna tržišta ne postoje, zamenska vrednost se može utvrditi na alternativni način, kao što je obračun neamortizovane vrednosti zamenskog materijala i rada za izgradnju objekata ili drugih osnovnih sredstava, plus prateći troškovi. U svim slučajevima kada fizičko raseljavanje rezultira gubitkom mesta stanovanja, zamenska vrednost mora biti dovoljna da makar omogući kupovinu ili izgradnju stambenog prostora koji ispunjava prihvatljive minimalne standarde kvaliteta i bezbednosti zajednice.

informisano učešće onih koji su pogođeni. Konsultacije moraju biti smislene i kulturno prihvatljive.

- da se preduzmu posebne aktivnosti pomoći ugroženim ili ranjivim pojedincima i/ili grupama (prisutnim u oblasti pogođenoj projektom u vreme datuma preseka) na koje raseljavanje može uticati nepovoljnije nego na druge i koji mogu biti ograničeni u svojoj sposobnosti da traže ili iskoriste pomoć za obnavljanje sredstava za život i druge razvojne mogućnosti;
- da osiguraju da pravo na nadoknadu i njeno sprovođenje uzme u obzir rodne aspekte i da sve bude podjednako dostupno muškarcima i ženama i prilagođeno njihovim specifičnim potrebama.
- uspostavljanje žalbenog mehanizma za prihvatanje i blagovremeno rešavanje specifičnih pitanja pogođenih pojedinaca u vezi sa nadoknadom i preseljenjem, uključujući i mehanizam za rešavanje sporove na nepristrasan način, u drugom stepenu.
- da prati proces otkupa zemljišta, raseljavanja i obnavljanja sredstava za život i vrši prilagođavanja (preduzima korektivne radnje) kako bi se postigli ciljevi relevantnih politika.

Ovaj spisak je samo rezime glavnih zahteva MFI, kvalifikovan upućivanjem na celokupni tekst primenljivih politika⁶.

4.4 Razlike koje se rešavaju kroz APR

Tabela 8 predstavlja ključne razlike između nacionalnog zakonodavstva i međunarodnih zahteva, koje će biti premošćene kroz sprovođenje ovog APR-a.

Detaljnija analiza razlika između nacionalnog zakonodavstva i svih relevantnih zahteva MFI je predstavljena u IŽS Okvirnoj politici raseljavanja za ceo projekat rekonstrukcije pruge Beograd Niš, dok tabela ispod ističe samo razlike koje su relevantne posebno za deonicu pruge od Stalaća do Đunisa.

⁶ EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalnih pitanja iz 2019 - <https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>
EIB Standardi za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja iz 2022 - <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards>

Tabela 8 Razlike između EBRD/EIB zahteva i nacionalnog zakonodavstva, kao i mere za njihovo prevazilaženje

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
Nadoknada za neformalne objekte	Klijenti su dužni da ublaže štetne društvene i ekonomske uticaje od pribavljanja zemljišta (gubitak mesta stanovanja i/ili izvora prihoda) obezbeđivanjem nadoknade i/ili davanjem opcija za preseljenje i obnovu ili poboljšanje izvora prihoda, bez obzira da li postoje formalna zakonska prava na zemljištu / objektima.	Nacionalno zakonodavstvo predviđa da kada se vrši eksproprijacija građevinskog zemljišta, na kome je izgrađen neuknjižen objekat (a za koji nije sproveden proces legalizacije), vlasnik objekta (tj. osoba koja je vlasnik zemljišta) ima pravo na nadoknadu u visini građevinske vrednosti tog objekta. To znači da vlasnici objekata izgrađenih na poljoprivrednom zemljištu, za koje nije podnet zahtev za legalizaciju, ne bi imali pravo na nadoknadu za ove objekte. Međutim, u praksi, svi pogođeni objekti se procenjuju i nadoknađuju po punoj zamenskoj vrednosti.	Svi objekti koji su obuhvaćeni pribavljanjem zemljišta, bez obzira na njihov pravni status i bez obzira na namenu zemljišta na kome se nalaze (uključujući poljoprivredno zemljište), su identifikovani tokom izrade APR-a i biće nadoknađeni u punoj zamenskoj vrednosti.
Neformalni korisnici zemljišta	Klijenti su dužni da poboljšaju ili, u najmanju ruku, obnove izvore prihoda, mogućnosti sticanja prihoda i životni standard svih lica koja se raseljavaju, uključujući i one koji nemaju formalno priznata prava ili potraživanja na zemljištu (a prisutni su u pogođenom području u vreme datuma preseka).	Ne postoje zakonski zahtevi koji obavezuju IŽS da identifikuje i bavi se neformalnim korišćenjem zemljišta. Analizirajući nacionalno zakonodavstvo i lokalnu praksu, može se reći da neformalni korisnici zemljišta imaju pravo da učestvuju u raspravama o eksproprijaciji i traže svoja prava na nadoknadu za sve useve ili drveće koje su oni posadili i uzgajali, kao i za sva poboljšanja koja su napravili na zemljištu. Međutim, postoji nekoliko faktora koji doprinose da ovo bude retka pojava. Do neformalnog korišćenja zemljišta najčešće dolazi kada	Tokom izrade APR-a su uloženi naponi da se identifikuju neformalni korisnici zemljišta obuhvaćenog Projektom. Projekat će nastaviti da ulaže napore da identifikuje sve takve korisnike zemljišta, kako bi im mogao nadoknaditi gubitke ili im pomoći, u skladu sa njihovim specifičnim potrebama, posebno ako se mogu kategorisati kao ugroženi.

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
		<p>vlasnici nemaju interes da sami obrađuju zemljište koje poseduju i u takvim slučajevima dozvoljavaju nekom od meštana koji se aktivno bavi poljoprivredom da koristi i njihovu zemlju, često bez ikakve finansijske dobiti, a samo u svrhu održavanja zemljišta (sprečavanje rasta korova, šiblja i žbunja) i u cilju ispunjavanja obaveze aktivnog korišćenja poljoprivrednog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju iz Zakona o poljoprivrednom zemljištu⁷. Ovi dogovori se često sklapaju verbalnim, neformalnim putem i u takvim slučajevima korisnici sade jednogodišnje useve, a ne voćke ili višegodišnje kulture. Pošto proces otkupa zemljišta često traje duže nego što se očekuje i sama izgradnja često kasni, godišnji usevi obično budu požnjeveni ili obrani i stoga se za njih ne daje nadoknada. U suprotnom, korisnici bi mogli da traže svoja prava na nadoknadu, ali uz teret dokazivanja da su vlasnici useva, ako vlasnici koji su im dali dozvolu to ne potvrde ili ako vlasnici nisu znali za korišćenje zemljišta (vlasnici nisu bili svesni da neko drugi koristi njihovu zemlju).</p>	<p>Podobnost lica bez formalno priznatih prava ili potraživanja na zemljištu koje zauzimaju (neformalni korisnici obuhvaćenog zemljišta) će se utvrditi na osnovu njihovog prisustva u pogođenom području, u budućnosti, u vreme poseta ovlašćenih procenitelja projektnim lokacijama, sa ciljem sprovođenja popisa imovine i njene procene, ili na raspravama za eksproprijaciju.</p>

⁷ Službeni glasnik RS 62/06, 65/08 – drugi zakon, 41/09, 112/15, 80/17 i 95/18 – drugi zakon)

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
		<p>Sa ovim pitanjem je povezano i pitanje identifikacije neformalnih korisnika zemljišta (njihovo uključivanje u popis). U praksi, ako dođe do slučajeva neformalnog korišćenja zemljišta, takvi korisnici se mogu identifikovati tokom terenskih aktivnosti geometara, kada sprovode premer i obeležavanje zemljišta i kada beleže za šta se ono koristi, ili od strane ovlašćenih procenitelja koji takođe vrše terenske posete, bilo kroz razgovore sa vlasnicima ili sa drugim ljudima koji koriste zemljište u blizini. Uopšteno govoreći, neformalno korišćenje zemljišta u privatnom vlasništvu, bez znanja vlasnika, izuzetno je retko, a ako se takvi slučajevi i dogode, češće se odnose na zemljište u javnoj svojini.</p>	
<p>Pomoć pogođenim pojedincima (osim novčane nadoknade)</p>	<p>Klijenti su dužni da poboljšaju ili, u najmanju ruku, obnove izvore prihoda, mogućnost sticanja prihoda i životni standard svih lica koja se raseljavaju. Klijenti su dužni da obezbede posebne mere za pružanje pomoći ugroženim ili ranjivim pojedincima i/ili grupama (prisutnim u oblasti obuhvaćenoj projektom u vreme datuma preseka) na koje raseljavanje može nepovoljnije uticati od drugih i koji mogu biti ograničeni u</p>	<p>U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, IŽS ima mogućnost da ponudi povećanu nadoknadu pogođenom vlasniku u slučaju ugroženosti, međutim ne postoji čvrsta zakonska obaveza u zakonu da IŽS procenjuje ugroženost takvih osoba i da im pruži i neku dodatnu pomoć. Na raspravama za eksproprijaciju vlasnici (i zainteresovana treća lica) imaju mogućnost da se izjasne o svim konkretnim okolnostima koje treba uzeti u</p>	<p>Potreba za pružanjem pomoći pri preseljenju, obnavljanju izvora prihoda i u slučajevima ranjivosti uzeta je u obzir tokom izrade APR-a. APR opisuje mere pomoći koje će se sprovoditi pored finansijske nadoknade gde je to potrebno (pomoć za fizičko raseljavanje, obnavljanje i poboljšanje izvora prihoda i</p>

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
	svojoj sposobnosti da zahtevaju ili iskoriste pomoć za obnavljanje izvora prihoda i srodne razvojne koristi od projekta.	obzir prilikom eksproprijacije. U praksi, na ovim raspravama, pogođena lica često obavestavaju predstavnike opštinske uprave ako je zemljište izuzetno važno za njihove izvore prihoda, o tome da li imaju poteškoća da razumeju proces i šta treba da urade (administrativni poslovi koje treba da obave), ako nemaju bankovni račun i potrebna im je pomoć pri otvaranju takvog računa, ako postoje sporovi sa drugim licima u vezi sa zemljištem, ako imaju poteškoća da prisustvuju raspravama, ako im treba više vremena da se fizički presele, itd. Uopšteno govoreći, pružanje bilo kakve pomoći osim finansijske nadoknade pogođenim pojedincima nije neophodno prema nacionalnom zakonodavstvu, međutim ne postoji prepreka za pružanje takve pomoći i mehanizmi za njihovo pružanje postoje, prema brojnim zakonima.	pomoć u slučajevima ugroženosti). APR takođe opisuje proces i organizacije uključene u identifikaciju pojedinaca kojima je potrebna pomoć i njeno pružanje.
Pomoć zaposlenima pogođenih poslovnih subjekata	U slučaju da preduzeća doživljavaju privremene gubitke ili moraju da se zatvore kao rezultat izmeštanja, zbog projekta, klijenti su obavezni da pruže dodatnu ciljanu pomoć i stvore uslove da ta preduzeća barem povrate, ili gde je moguće poboljšaju, svoje kapacitete za	Prema nacionalnom zakonodavstvu, IŽS ima obavezu da obezbedi nadoknadu poslovnom subjektu i pokrije sve gubitke povezane sa poslovanjem, u skladu sa nalazima ovlašćenih procenitelja. Međutim, očekuje se da će vlasnik firme sam rešiti sva druga pitanja sa svojim	U APR-u su opisane mere za izbegavanje prekida poslovnih aktivnosti, koje bi mogle dovesti do gubitka neto prihoda i gubitka plata / zaposlenja u preduzeću. Ukoliko dođe do gubitka neto

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
	zaradu, nivoe proizvodnje i životni standard, kako vlasnika preduzeća, tako i zaposlenih koji gube platu ili zaposlenje.	radnicima, koji mogu imati privremene prekide u radu ili trajno izgubiti posao, u skladu sa Zakonom o radu ⁸ . IŽS, kao korisnik eksproprijacije, nema obavezu da prati ove dogovore niti da nudi bilo kakvu dodatnu pomoć pogođenim zaposlenima, čija je jedina opcija da traže svoja prava definisana Zakonom o radu.	prihoda za preduzeća, vlasnici poslovnih aktivnosti dobiće nadoknadu za te gubitke, na osnovu izveštaja ovlašćenih procenitelja. Procenitelji će takođe uključiti u procenu troškove u vezi sa platama zaposlenih tokom prelaznog perioda (period kada preduzeće ne posluje), ako dođe do takve situacije i vlasnici preduzeća će moći da plate svoje zaposlene. APR takođe precizira da će zaposleni u pogođenim preduzećima registrovani tokom popisa / ankete imati pravo na ciljanu pomoć u obnavljanju svojih izvora prihoda i/ili mogućnosti zapošljavanja, uključujući i one koje će se otvoriti kao deo Projekta.
Amortizacija imovine	Klijenti su dužni da obezbede nadoknadu za gubitak imovine u punoj zamenskoj vrednosti. Tamo gde funkcionalna tržišta ne postoje, puna zamenska vrednost se	U skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, kada procenitelji izračunavaju vrednost pogođenih objekata, oni uključuju	Troškovi zamene neformalnih stambenih i poslovnih objekata (izgrađenih bez građevinske dozvole i koji nisu

⁸ Službeni glasnik RS 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – odluka Ustavnog suda, 113/17, i 95/18 – autentično tumačenje)

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
	može utvrditi na druge načine, kao što je obračun neamortizovane vrednosti zamenskog materijala i rada za izgradnju objekata ili drugih osnovnih sredstava, plus transakcioni troškovi.	amortizaciju u obračun i shodno tome smanjuju predloženi iznos nadoknade.	upisani u katastar) kao i ne-stambenih objekata, obračunavaće se kao troškovi izgradnje objekata sličnih karakteristika na drugoj lokaciji, uključujući materijal, troškove rada i sve transakcione troškove (tj. u visini građevinske vrednosti objekata) i iznos nadoknade neće biti umanjena zbog amortizacije.
Obaveze (i troškovi) povezani za ograničenjima korišćenja zemljišta	Klijenti su dužni da rešavaju uticaje koji proističu iz pribavljanja zemljišta u vezi sa projektom, uključujući ograničenja u korišćenju zemljišta. Ograničenja u korišćenju zemljišta se odnose na ograničenja ili zabrane korišćenja poljoprivrednog, stambenog, poslovnog ili drugog zemljišta, koja se direktno uvode i stavljaju na snagu kao rezultat projekta. Ovo uključuje ograničenja u korišćenju zemljišta u okviru službenosti ili sigurnosnih zona.	Kao rezultat ograničenja korišćenja zemljišta koja se primenjuju u dve zone definisane duž železničkog koridora tokom faze saobraćanja vozova (infrastrukturni pojas i protivpožarna zona), pojedini vlasnici zemljišta mogu da pretrpe gubitke. Ovo važi u slučajevima kada neko podnese zahtev za dobijanje dozvole za izgradnju novog objekta u okviru infrastrukturnog pojasa, uz ispunjavanje uslova urbanističkog plana, ali mu IŽS uskrati takvu dozvolu (zbog mogućnosti ugrožavanja rada železnice ili samog planiranog objekta). Treba napomenuti da se takvi slučajevi u praksi retko dešavaju i IŽS najčešće izdaje saglasnosti za izgradnju. Gubici mogu nastati i kada	APR uključuje mere za rešavanje mogućih uticaja, na sledeći način: SRI će dati odobrenje u svim slučajevima kada bezbednost železnice i planiranog novog objekta nisu ugroženi. U slučajevima kada to nije moguće, SRI će sarađivati sa vlasnikom zemljišta i predložiti izmene koje je potrebno izvršiti na planiranom objektu ili njegovoj poziciji kako bi suglasnost mogla da bude data. APR takođe uključuje obavezu da se pogođenim pojedincima

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
		<p>vlasnici zemljišta na kome je potrebno ukloniti drveće ili primeniti bilo koju drugu mera zaštite od požara, moraju da finansiraju ove aktivnosti iz sopstvenih izvora. Ovo je takođe retka pojava u praksi i IŽS najčešće finansira sve potrebne aktivnosti čišćenja zemljišta.</p>	<p>nadoknadi gubitak useva i drveća, uzrokovan ograničenjima korišćenja zemljišta.</p>
<p>Uticaji vezani za razdvajanje teritorija</p>	<p>Klijenti su obavezni da identifikuju i rešavaju uticaje na prihode ili izvore prihoda koji nisu nastali kao direktan rezultat pribavljanja zemljišta ili ograničenja u korišćenju zemljišta, kao deo procesa procene uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja u skladu sa zahtevima u EBRD Uslovu za realizaciju br. 1.</p>	<p>Ne postoji čvrst zakonski uslov da pogođeni pojedinci i zajednice moraju da budu uključeni u proces razmatranja lokacija nadvožnjaka i podvožnjaka kako bi mogli da pređu prugu i pristupe svom zemljištu sa druge strane, tokom trajanja radova i u toku faze saobraćanja vozova. Nacionalno zakonodavstvo nalaže da železnica ne sme uticati ni na jedan zvaničan put (tj. da mora da postoji podvožnjak ili nadvožnjak koji omogućava da se putem nastavi preko železničke pruge), ali ne predviđa nikakve uslove za nekategorisane puteve ili pristupne staze za poljoprivredu. Ono što se zbog toga može desiti i tokom izgradnje, a još više, u fazi saobraćanja vozova, je da neki korisnici zemljišta moraju da prelaze veće udaljenosti da bi mogli da pređu prugu i pristupe svom zemljištu sa druge strane, što dovodi do ekonomskih gubitaka tokom vremena.</p>	<p>Ovaj uticaj, koji bi indirektno mogao da utiče na izvore prihoda, rešavaće se kroz konsultacije sa lokalnim zajednicama, kao što je opisano u projektnom Planu saradnje sa zainteresovanim stranama.</p>

Tema	EBRD/EIB zahtev	Nacionalno zakonodavstvo	Mere za prevazilaženje razlika
<p>Zahtevi u pogledu razvoja i sprovođenja APR</p>	<p>Tamo gde je raseljavanje neizbežno, klijenti su obavezni da razviju i sprovede odgovarajuće akcione planove za nadoknadu, preseljenje i obnavljanje izvora prihoda.</p> <p>Klijenti su dužni da uspostave mehanizam za žalbe kako bi primili i blagovremeno odgovorili na konkretna pitanja u vezi sa nadoknadom i preseljenjem lica koja se raseljavaju, uključujući i drugostepeni nivo, osmišljen za rešavanje sporova na nepristrasan način.</p> <p>Klijenti su dužni da prate proces otkupa zemljišta, preseljenja i obnavljanja izvora prihoda i da izvrše prilagođavanja (preduzmu korektivne radnje) kako bi postigli ciljeve relevantnih politika.</p>	<p>U slučaju eksproprijacije, nacionalno zakonodavstvo ne zahteva izradu i sprovođenje planova za raseljavanje ili obnavljanje sredstava za život, niti zahteva uspostavljanje i sprovođenje žalbenog mehanizma ili praćenje preseljenja i procenu rezultata pribavljanja zemljišta i preseljenja.</p>	<p>Ovaj dokument je APR, razvijen u skladu sa zahtevima MFI. On uključuje i odredbe za uspostavljanje i sprovođenje žalbenog mehanizma, kao i praćenje procesa pribavljanja zemljišta, preseljenja i obnavljanja izvora prihoda.</p>

5 METODOLOGIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA I UKLJUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA

5.1 Pristup prikupljanju podataka

IŽS je konsultantima za APR obezbedio elaborat eksproprijacije za deonicu pruge Beograd – Niš, od Stalaća do Đunisa, koji je izrađen na osnovu idejnog projekta. Elaborat sadrži spisak zahvaćenih zemljišnih parcela (po broju parcele), njihovu ukupnu površinu, površinu koja će se pribaviti, ime vlasnika parcela, registrovanu upotrebu zemljišta (npr. njiva, šuma, zgrada), planiranu namenu zemljišta (poljoprivredno i građevinsko zemljište). Elaborat takođe sadrži mape koje pokazuju trasu linije eksproprijacije i kako prelazi preko pogođenih zemljišnih parcela i registrovanih objekata. Pored toga, IŽS je obezbedio informacije o korišćenju zemljišnih parcela i druge imovine (stanova i kuća) u vlasništvu kompanije i preliminarne terenske izveštaje geometara o objektima zahvaćenim projektom. Područje eksproprijacije je takođe prebačeno u program Google Earth, kako bi se mogli videti potencijalni uticaji na objekte i drugu imovinu koja nije registrovana u katastru i stoga nije vidljiva na katastarskim kartama.

Na osnovu svih dostavljenih informacija i javno dostupnih registara, posebno digitalne platforme Geosrbija (<https://geosrbija.rs/lat/>), konsultanti su sastavili spisak objekata čiju nastanjenost i korišćenje treba ispitati na terenu, što je i učinjeno, kao što je opisano u poglavlju 5.4. Važno je napomenuti da je ova vrsta pregleda bila neophodna, jer mnogi objekti u pogođenom području nisu formalno evidentirani u katastru i mogli su biti identifikovani samo pomoću snimaka iz vazduha na platformi Geosrbija i u programu Google Earth. Pored toga, konsultanti su obeležili sve druge parcele za koje su podaci prikupljeni prethodnim aktivnostima bili nepotpuni i čak su označili i područja gde je delovalo da postoji (neformalna) upotreba zemljišta u javnoj svojini, gde su napravljene bašte.

5.2 Saradnja sa opštinama

IŽS je obavestio obuhvaćene opštine o pripremi APR-a i najavio da će ih posetiti konsultanti za APR kako bi detaljnije razgovarali o izradi ovog dokumenta i prikupili neke preliminarne informacije. Konsultanti su se 25. avgusta 2021. godine sastali sa predsednicom opštine Čičevac i njenim zamenikom, a zatim su se sastali sa načelnikom Odeljenja za vanredne situacije Grada Kruševca. Konsultanti su im objasnili standarde koji će se koristiti u izradi APR-a.

Glavne povratne informacije dobijene od opština u vezi sa Projektom su bile:

- Projekat je viđen kao važna prilika za opštine, jer se očekuje da će modernizacija železnice generisati rast u svim sferama privrede;
- Obuhvaćeno područje obiluje kulturnim nasleđem i turizam bi mogao da cveta kada bi ljudi imali bolji pristup iz gradova i drugih delova zemlje;

- Opština Čičevac je zabrinuta zbog potencijalnih kumulativnih efekata otkupa zemljišta za Projekat i autoput Moravski koridor (koji je već u izgradnji), jer je poljoprivredno zemljište značajno za lokalno stanovništvo. Opština smatra da stope naknade za eksproprijaciju koje će biti ponuđene ljudima to moraju uzeti u obzir;
- Opština Čičevac je svesna da će mala fabrika (obrada metala) morati da bude izmeštena zbog Projekta i njeni predstavnici su istakli koliko je ovo preduzeće važno za lokalnu zajednicu, jer zapošljava između 80 i 100 meštana;
- Opština Čičevac je pregledala elaborat eksproprijacije i utvrdila da će vlasništvo nad nekim od opštinskih puteva sada biti prebačeno na IŽS. Opština je istakla da je važno da kompanija održava ove puteve u dobrom stanju, jer su oni veoma važni za lokalno stanovništvo. Opština je iskoristila svoje veoma ograničene resurse za unapređenje nekih lokalnih puteva i oni se moraju održavati u dobrom stanju tokom i nakon izgradnje;
- Opština Čičevac ima pitanja i o ostalim delovima pruge Beograd-Niš, posebno o deonicama koje prolaze kroz grad i kako će biti projektovani železnički prelazi. Generalno, nadvožnjaci i podvožnjaci su važni za lokalno stanovništvo i oni moraju biti informisani o njima;
- Opština Čičevac je istakla da će neke od železničkih stanica i stajališta biti zatvoreni kada se pruga unapredi i da će to biti problem za ljude koji žive u selima koja će biti obuhvaćena ovim promenama;
- Opštinu Čičevac interesuje šta će biti sa delovima stare pruge koji će biti zatvoreni (demitirani) i da li bi IŽS mogao da finansira pretvaranje ovog prostora u lokalni park (linearni park) koji bi bio značajan resurs za lokalno stanovništvo, ali bi to takođe doprinelo privlačenju više turista;
- U Kruševcu se IŽS opredelio za saradnju sa Odeljenjem za vanredne situacije jer načelnik ovog odeljenja odlično poznaje područje obuhvaćeno Projektom, i da naročito razume važnost saradnje sa mesnom zajednicom Đunis i ljudima koji tamo žive, zbog svih ranijih iskustava u slučajevima poplava, koje su sve češće poslednjih godina;
- Važno je da projekat uzme u obzir poplave i identifikuje mogućnosti za rešavanje nekih kritičnih oblasti duž trase projekta, ako je to moguće;
- Opština Kruševac ima iskustva sa eksproprijacijom i preseljenjem i koristiće sve moguće resurse da obezbedi da se ljudima pruži pomoć da se presele i povrate sredstva za život.
- Obe opštine su izrazile snažnu posvećenost saradnji sa IŽS i obezbeđivanju da sve bude dobro organizovano i koordinisano, kako bi se obezbedili dobri rezultati za lokalno stanovništvo.

U prostorijama IŽS u Beogradu 12. oktobra 2021. godine organizovan je drugi sastanak kome su iz opština prisustvovali isti učesnici kao i sa prethodnih sastanaka, a cilj je bio da se naprave konkretni planovi za sastanke sa lokalnim zajednicama i socio-ekonomsku anketu. Od opština je zatraženo da pomognu IŽS i konsultantima, tako što će obezbediti logističke uslove za sastanke uključujući kontakte sa predsednicima mesnih zajednica, identifikaciju odgovarajućih datuma i termina održavanja sastanaka imajući u vidu kada većini ljudi najviše odgovara da učestvuju i mesta održavanja, takođe imajući u vidu aktuelne Covid protokole. Od opština je takođe zatraženo da pomognu konsultantskom timu u identifikaciji potencijalnih lokalnih anketara, po

možnosti mlađih i nezaposlenih osoba (studenta) iz lokalnih zajednica, što bi takođe bio doprinos Projekta ovim zajednicama.

Sastanku su prisustvovali i predstavnici tima koji je izradio idejni projekat, a opštine su imale priliku da postave i dodatna pitanja u vezi sa projektovanjem deonice Stalać-Đunis.

5.3 Saradnja sa lokalnim zajednicama

Sastanci sa lokalnim zajednicama održani su na tri lokacije. U Trubarevu i Đunisu, koji su više poljoprivredna područja, sastanci su održani u petak popodne (03.12.2021.) kako bi se omogućilo ljudima koji se uglavnom bave poljoprivredom da učestvuju. U Stalaću, koji je urbaniji, sastanak je održan u subotu ujutru (04.12.2021.), kako bi se zaposlenima omogućilo da prisustvuju.

Predsednici mesnih zajednica informisali su lokalno stanovništvo i privredne subjekte o sastancima, posebno se fokusirajući na ljude koji žive ili rade duž trase projekta, a za koje se očekuje da će biti najviše pogođeni Projektom. Kako je veoma malo pogođenih vlasnika zemljišta iz Braljine (još jedno selo u opštini Čićevac), meštani ovog sela su o sastancima u Trubarevu i u Stalaću obavješteni od predsednika njihove mesne zajednice i mogli su da prisustvuju bilo kom od ova dva sastanka.

Sastanak u Trubarevu održan je u lokalnoj zgradi koja se koristi za sva okupljanja zajednice i prisustvovalo mu je oko 30 meštana, od kojih 6 iz Braljine (i ukupno oko 5 žena). Sastanak u Đunisu održan je nakon sastanka u Trubarevu, u objektu koji se nalazi u okviru porte crkve, a prisustvovalo mu je oko 25 osoba, od kojih je samo nekoliko bilo žena. Sastanak u Stalaću održan je u zgradi mesne sale na kome je prisustvovalo oko 30 pojedinaca od kojih je oko trećine bilo žena. Fotografije sa ova tri događaja date su na slici 5 ispod.

Anketari iz Čićevca su prisustvovali sastancima u Trubarevu i Stalaću, kako bi ih obuhvaćeni pojedinci videli i znali da su angažovani u okviru Projekta. Anketari nisu mogli da prisustvuju u Đunisu, ali su učesnici bili obavješteni o tome ko su, jer oboje žive u Đunisu i meštani ih već poznaju.

Menadžer IŽS za APR pokazao je mapu Projekta, i uz pomoć APR konsultanata objasnio neke od glavnih karakteristika Projekta, proces otkupa i eksproprijacije zemljišta, najavio socio-ekonomsku anketu i njenu svrhu, pozvao ljude na saradnju u procesu pribavljanja zemljišta, dao je neke preliminarne vremenske rokove i naveo da će u budućnosti biti još sastanaka na kojima će biti odgovoreno na neka od pitanja na koja se sada ne može odgovoriti. IŽS je ostavio kopije projektnih mapa u lokalnim zajednicama, kao i kontakt podatke IŽS menadžera za APR za sva pitanja ili komentare ljudi.

Učesnici sastanka postavljali su različita pitanja u vezi sa Projektom, uključujući i pitanja da li će stajališta vozova u njihovim selima biti zatvorena, da li će projekat doprineti rešavanju nekih problema poplava izgradnjom barijera, da li će se koristiti barijere za buku u naseljenim

mestima, ko će popraviti lokalne puteve ukoliko budu uništeni tokom izgradnje, gde će biti nadvožnjaci i podvožnjaci i da li će biti dovoljno široki da kroz njih prođu velike poljoprivredne mašine kako bi ljudi mogli da nastave da obrađuju svoju zemlju sa druge strane železničke pruge, itd. Pitanja koja se odnose direktno na otkup zemljišta, koja su uzeta u obzir prilikom izrade APR-a i na koje je odgovoreno u dokumentu, bila su: šta ako je samo deo moje parcele zahvaćen, a preostali deo više ne može da se koristi, kolike će biti stope nadoknade koje će se primenjivati, da li su neke parcele već kupljene za Projekat, pristupni put mojoj kući će biti obuhvaćen, šta ako više ne mogu da pristupim svojoj kući. Detaljna prezentacija svih postavljenih pitanja od strane lokalnog stanovništva kao i dati odgovori predstavljeni su u projektnom Planu uključivanja zainteresovanih strana.

Na kraju sastanaka, od ljudi je zatraženo da zapišu svoje kontakt podatke ako žele da budu kontaktirani za socio-ekonomsku anketu, pod pretpostavkom da je njihova imovina obuhvaćena. Ovo je bio način prikupljanja nekih od neophodnih kontakt podataka kako bi se anketarima pomoglo da pronađu pogođene pojedince, ali će poslužiti IŽS i organu uprave kada ih budu pozivali na rasprave za eksproprijaciju.

Slika 5 Sastanci sa stanovništvom u Trubarevu, Đunis i Stalaću (03 i 04.12.2021)

Nakon završetka sastanaka sa lokalnim zajednicama, predstavnici IŽS, Zamenik predsednice opštine i konsultanti za APR održali su poseban sastanak sa vlasnikom pogođene fabrike za obradu metala i članovima njegovog domaćinstva, jer je potreba za izmeštanjem nekih od ovih poslovnih objekata najznačajniji uticaj Projekta. Razgovarali su o načinima saradnje tokom procesa otkupa zemljišta, kako bi se osiguralo postizanje sporazuma ako je moguće, a uticaji sveli na minimum, za sve uključene strane.

5.4 Sprovođenje socio ekonomske ankete

Tokom septembra 2021. godine, konsultanti za APR napravili su nacrt socio-ekonomske ankete sa pratećim dokumentima (upitnik, formular za saglasnost i uputstva za anketiranje), a zatim ih finalizirali tokom novembra 2021. na osnovu sugestija dobijenih od IŽS.

Početak decembra 2021. godine konsultanti su angažovali 6 mladih ljudi (tri žene i tri muškarca), iz lokalnih zajednica, da sprovedu sve terenske aktivnosti, u timovima od po dvoje. Njihov zadatak je bio da fizički provere postojanje određenih objekata na terenu, da identifikuju

namenu objekata i korisnike, ako je moguće, da identifikuju bilo kakvu neformalnu upotrebu zemljišta i ko koristi zemljište, da evidentiraju svoje nalaze i da sprovedu socio-ekonomske intervjuje. Konsultanti za APR organizovali su obuku za anketare 04.12.2021. u Stalaću, koja se sastojala od detaljne prezentacije svih zadataka i razmatranje svih anketnih pitanja pojedinačno, sa primerima mogućih odgovora i načinom njihovog evidentiranja.

Konsultanti su označili sve parcele za koje je anketa bila obavezna, a to je uključivalo sledeće: gde god postoji evidentiran objekat, gde god je bilo izveštaja o mogućem postojanju objekta i gde god se sa snimaka iz vazduha i programa Google Earth utvrdilo da postoje objekti. Anketari su morali da pokušaju da sprovedu intervju za ove parcele, ako je pogođena osoba mogla biti identifikovana i ako je prihvatila da učestvuje.

Konsultanti su zatim označili drugu grupu parcela, za koje anketari treba da pokušaju da pronađu vlasnike i intervjuišu ih. Prilikom odabira ovih parcela, konsultanti su ciljali na parcele koje će biti delimično zahvaćene na kojima se nalaze nezahvaćeni stambeni objekti, jer je to povećalo šansu da se vlasnici pronađu i intervjuišu. Iz svih dostupnih povratnih informacija, pronalaženje vlasnika biće jedan od glavnih izazova u realizaciji otkupa zemljišta, jer je mnogo ljudi napustilo to područje prethodnih decenija, uglavnom se preselivši u veća urbana područja, a neki od njih, u inostranstvo. Konsultanti su takođe odabrali zemljišne parcele koje se koriste za poljoprivredu, neke u potpunosti obuhvaćene, neke delimično, kao i šumsko zemljište, kako bi se osiguralo dobijanje podataka o različitim okolnostima.

Anketari su svakoj intervjuisanoj osobi dali kontakt podatke konsultanata za APR, da im se obrate ako imaju bilo kakva pitanja ili komentare u vezi sa socio-ekonomskom anketom. Na kraju svakog anketnog intervjuja, od intervjuisane osobe je zatraženo da potpiše formular kojim daje saglasnost za korišćenje podataka za pripremu APR.

Socio-ekonomski intervju je obavljen sa 89 osoba koje su korisnici i/ili vlasnici zemljišta i imovine na njemu (24 žene, 65 muškaraca) i članovima njihovih domaćinstava. Intervjuisani su:

- 79 domaćinstava koja poseduju (u potpunosti ili delimično) 180 pogođenih zemljišnih parcela (ovo uključuje i domaćinstva koja koriste zemljište u vlasništvu člana porodice)
- 3 domaćinstva koja iznajmljuju 3 pogođene zemljišne parcele
- 7 domaćinstava koja poseduju 7 kuća. Od toga, pet kuća je u potpunosti obuhvaćeno i domaćinstva koja žive u njima će biti fizički raseljena. Preostale dve kuće su izbegnute izmenjenim elaboratom za eksproprijaciju
- 5 domaćinstava koja žive u stanovima IŽS (na zemljištu u javnoj svojini), koja će sigurno biti fizički raseljena
- 2 domaćinstva koja borave u kućama IŽS (na zemljištu u javnoj svojini), od kojih će jedno biti fizički raseljeno, a preseljenje drugog je izbegnuto
- 2 vlasnika pogođenih poslovnih objekata, jedan koji će morati da se preseli, a drugi koji je izbegnut. Domaćinstvo koje će svakako biti raseljeno osim kuće poseduje i poslovne objekte koji će biti u potpunosti otkupljeni (fabrika za obradu metala).
- 10 vlasnika 21 pogođenog nerezidencijalnog objekta kao što su štale, šupe, itd. (3 pogođena objekta su u ruševinama).

Anketni timovi su evidentirali informacije o dodatnih 56 zemljišnih parcela i svim objektima koji se nalaze u zoni eksproprijacije, a koji su bili nenaseljeni/nekorišćeni. Anketni timovi su pokušali da identifikuju, kontaktiraju i intervjuišu vlasnike i/ili korisnike ovih i drugih pogođenih parcela, međutim u većini slučajeva se se vlasnici ili odselili (u druge delove Srbije ili u inostranstvo) ili su preminuli, a njihovi naslednici ne borave u blizini područja Projekta. Samo tri identifikovana vlasnika su odbila da učestvuju u anketi, a jedno domaćinstvo nije dalo saglasnost za korišćenje podataka nakon obavljenog anketnog intervjua.

5.5 Socio ekonomski profil pogođenih zajednica

Socio ekonomsko istraživanje je sprovedeno sa 89 pogođenih domaćinstava, od kojih 38 živi u Stalaću, 6 u Trubarevu (opština Čičevac) i 45 u Đunisu (opština Kruševac). Trubarevo i Đunis su ruralna naselja, geografski bliska jedno drugom, iako teritorijalno pripadaju različitim opštinama. Kao što će se videti u ovom poglavlju APR-a, njihovi stanovnici često imaju više zajedničkog jedni sa drugima nego sa Stalaćem, koji je urbanija sredina.

Anketirana domaćinstva se sastoje od ukupno 302 pojedinca i prosečna veličina domaćinstva je 3,39 članova, kao što je prikazano u tabeli 9. U Stalaću, kao najurbanijem području, domaćinstvo je najveće, što je suprotno situaciji kako na nivou opština tako i na republičkom nivou, gde domaćinstva u seoskim sredinama imaju više članova nego u urbanim sredinama⁹. Ovo se može objasniti činjenicom da su dve pogođene ruralne zajednice, nažalost, područja koje karakteriše značajna emigracija i starenje stanovništva, posebno selo Trubarevo.

Tabela 9 Broj anketiranih domaćinstava, njihovih članova, prosečna veličina domaćinstva, po naselju

Opština	Ukupan broj anketiranih domaćinstava	Ukupan broj članova domaćinstva	Prosečna veličina domaćinstva
Stalać	38	137	3,61
Trubarevo	6	16	2,67
Đunis	45	149	3,31
TOTAL	89	302	3,39

U skladu sa gore prikazanim, veći je procenat jednočlanih i dvočlanih domaćinstava (uglavnom staračkih) koja žive u Trubarevu i Đunisu, nego u urbanom području Stalaća, što je prikazano u tabeli 10. Opet, ovo je posebno slučaj u Trubarevu, dok je u Đunisu takođe značajan procenat domaćinstava sa više od 4 člana.

⁹ Zvanični popis stanovništva, 2011 (Prosečan broj članova urbanih domaćinstava – 2,77; prosečan broj ostalih domaćinstava – 3,05)

Tabela 10 Veličina domaćinstva, po naselju

Opština	1 član	2 člana	3-4 člana	5-6 članova	7+ članova
Stalać	14%	11%	51%	22%	3%
Trubarevo	29%	43%	14%	14%	0%
Đunis	22%	16%	36%	22%	4%
TOTAL	19%	16%	40%	21%	3%

Kada se analiziraju podaci o domaćinstvima koja čine samci, od ukupno 17 takvih domaćinstava, 12 su osobe starije od 65 godina (6 muškaraca i 6 žena).

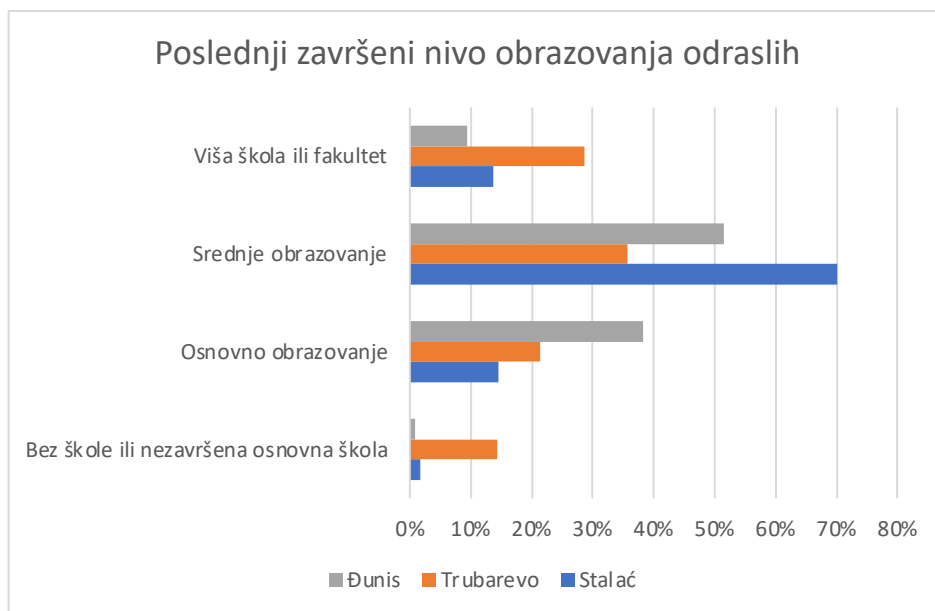
Nosioci domaćinstava (po izjavi anketiranih) su u značajno većem procentu muškarci (76%), nego žene (24%), što je čak i manje od ukupnog procenta žena koje su vlasnice pogodne imovine (34%), što najverovatnije znači da se većina intervjuisane populacije može okarakterisati kao privržena tradicionalnom sistemu vrednosti.

Prosečna starost svih članova anketiranih domaćinstava je 46,5 godina, što je iznad republičkog proseka od 43,4 kao i proseka u obe opštine. Radno sposobno stanovništvo čini blizu 60% stanovništva, dok je procenat starijih od 65 godina, veoma visok i iznosi 27%, u poređenju sa decom do 18 godina (14%). Skoro svi koji su obuhvaćeni anketom izjasnili su se kao Srbi, a samo jedna osoba se izjasnila kao Makedonac.

Posmatrajući poslednji završeni obrazovni nivo anketiranih odraslih osoba, većina ima završenu srednju školu (12 razreda). Razlike između tri naselja prikazane su na slici 6. Trubarevo se izdvaja kao naselje koje ima najveći procenat odraslih sa nezavršenim osnovnim obrazovanjem, a sa druge strane i najveći procenat odraslih koji su završili višu školu ili fakultet. Kada se detaljnije analiziraju podaci, može se uočiti da među pojedincima sa nižim stepenom obrazovanja većinu čine stariji ljudi, posebno starije žene (u sva tri naselja, bez obzira da li su gradska ili seoska sredina). Mlađe generacije imaju viši nivo obrazovanja, a žene su čak i neznatno ispred muškaraca kada su u pitanju diplome sa viših škola i fakulteta (15 muškaraca, 17 žena). Ovo je komplementarno situaciji u ostatku zemlje.

Među mlađom generacijom nema problema sa napuštanjem osnovne škole (obaveznih 8 razreda), a velika većina nastavlja da završava najmanje srednju školu.

Slika 6 Poslednji završeni nivo obrazovanja odraslih, po naselju

Oko 10% obuhvaćene populacije u obe opštine prijavilo je invaliditet ili hroničnu bolest (16 osoba u Stalaću i Trubarevu i 14 u Đunis) i oko jedna trećina njih (osobe sa različitim fizičkim ili psihičkim smetnjama) prima neki oblik socijalne pomoći po osnovu zdravstvenog stanja (invalidske pomoći ili penzije). Od onih koji su izjavili da ne primaju pomoć po osnovu bolesti ili invaliditeta, većina je kao izvor prihoda navela penzije, dok oni koji nisu prijavili ni jedan izvor prihoda uglavnom boluju od raznih tumora, kao i hronične astme ili dijabetesa.

Čak 22% lica starosti od 21 do 64 godine izjavilo je da su nezaposleni i da traže posao, međutim samo polovina njih je prijavljena na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ). Procenat registrovanih nezaposlenih lica je u skladu sa stopama nezaposlenosti u Čičevcu (13,5%) i Kruševcu (11,5%) na početku 2021. godine. Verovatno je da je jedan broj lica prijavio da je nezaposlen u nadi da će projekat doneti neke mogućnosti zapošljavanja koje su bolje od onoga čime se trenutno bave, uključujući poljoprivredu. Više od polovine onih koji su prijavili da su nezaposleni su žene (60%), a većina njih ima između 30 i 60 godina i ima završenu srednju školu.

Oko 67% domaćinstava (40% pojedinaca) je prijavilo svoje primarne i sekundarne izvore prihoda, dok su ostali odlučili da ne odgovaraju na ova pitanja. Sve u svemu, penzije su primarni izvor prihoda za 63% pojedinaca, a još više u Trubarevu i Đunis. Plate (iz radnog odnosa) su primarni izvor prihoda za ukupno 34% pojedinaca, dok je u Stalaću ovaj procenat znatno veći (45% - plate i 50% penzije). Poljoprivreda se navodi kao primarni izvor prihoda za samo 2% pojedinaca. Samo 9 domaćinstava je navelo da imaju drugi izvor prihoda i to je kod svih poljoprivreda, osim za jedno domaćinstvo, čiji je sekundarni izvor drvnoprerađivačka delatnost, koja je izbegnuta u ažuriranom elaboratu eksprijacije.

Još manji broj domaćinstava i pojedinaca je prijavio godišnju neto zaradu iz različitih izvora prihoda, ali se može izvući nekoliko zaključaka. Najniže penzije počinju od 100 evra mesečno (poljoprivredne penzije), a za većinu pogođenih ljudi idu do oko 300 evra mesečno, što je u skladu sa nacionalnim prosekom. Ograničen broj ljudi je prijavio svoja primanja od plata, a od onih koji jesu, prosečna neto plata je oko 450 evra mesečno, što je niže od republičkog proseka (preko 600 evra, u januaru 2021. godine). Zarada od poljoprivrede je prijavljena u previše malom broju slučajeva da bi se izvukli neki značajni zaključci. Uzimajući u obzir podatke ograničenog broja domaćinstava o njihovim prosečnim ukupnim prihodima domaćinstva, može se zaključiti da su prosečni mesečni prihodi jednog domaćinstva oko 500 evra.

Od 89 intervjuisanih domaćinstava, devet je izjavilo da ne poseduju ili koriste bilo koje drugo zemljište osim onoga što je zahvaćeno Projektom i uglavnom se radi o onima koji žive u stanu ili kući u vlasništvu IŽS. Ukupno 76 domaćinstava poseduje drugo zemljište, od čega 15 ima manje od 1 ha, a ostali 2, 3, 4 ili više ha (nekoliko njih čak 10, 12 ha). Ukupno 16 domaćinstava iznajmljuje dodatno zemljište za korišćenje, od čega su samo tri iz grada Stalaća, dok su ostali svi iz sela Đunis. Ljudi u proseku iznajmljuju dodatnih 1 do 2 ha zemlje.

Ukupno 62 anketirana domaćinstva izjavilo je da se neko iz domaćinstva bavi poljoprivredom i u proseku dva člana domaćinstva se bavi ovim poslovima. Od toga dva domaćinstva angažuju i pomoć za poljoprivredne radove. Dodatnih 11 domaćinstava je navelo da niko iz domaćinstva ne radi u poljoprivredi, ali angažuju pomoć, najčešće jednu ili dve osobe.

Ukupno 55 anketiranih domaćinstava poseduje traktor, a velika većina njih poseduje i razne poljoprivredne alate i priključke, dok još 4 domaćinstva poseduje manje motokultivatore. Jedna osoba je prijavila da pozajmljuje traktor po potrebi, a još tri osobe su prijavile da iznajmljuju traktor.

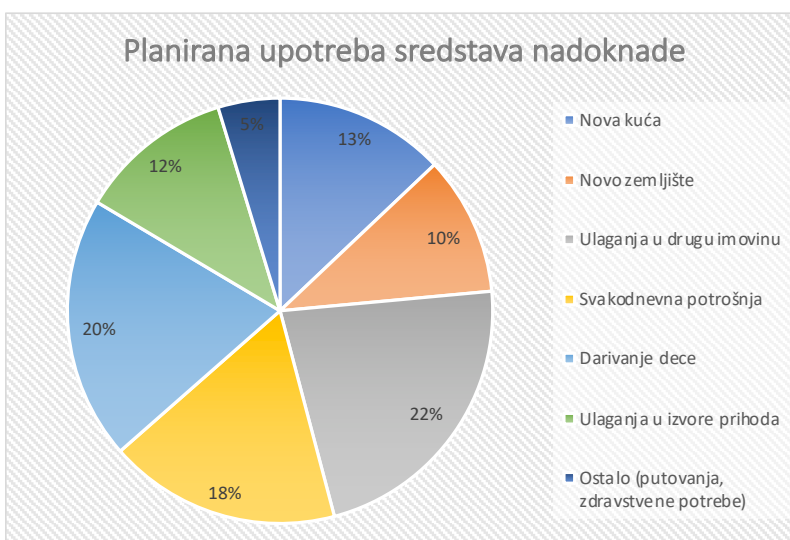
U pogledu korišćenja pogođenog zemljišta, postoji razlika između različitih tipova pogođenih naselja. U urbanom području Stalaća zahvaćene parcele se koriste za male voćnjake i povrtnjake, dok je na seoskim lokacijama (Trubarevo i Đunis), gde su zahvaćene veće poljoprivredne zemljišne parcele, kukuruz ubedljivo najzastupljenija kultura, a zatim sledi pšenica. Velika većina domaćinstava je izjavila da 100% onoga što proizvede koristi za potrošnju domaćinstva, dok je 14 domaćinstava (16%) izjavilo da prodaje 30 ili više procenata svoje žetve/proizvoda.

Ukupno 11% anketiranih domaćinstava drži neke životinje na pogođenim parcelama i sve osim jednog se nalaze u urbanijim sredinama u Stalaću. Većina ovih domaćinstava drži živinu ili svinje, dok je samo jedno domaćinstvo prijavilo da drži košnice na pogođenom zemljištu. Polovina ovih domaćinstava prodaje neke životinje ili životinjske proizvode, dok ih druga polovina koristi za kućnu potrošnju.

Gledajući planove za korišćenje dobijene nadoknade onih koji su odgovorili na ovo pitanje, većina domaćinstava planira da ih potroši na kupovinu nove imovine (45%). Oni koji su planirani za fizičko raseljavanje (uključujući i one čije su kuće izbegnute u ažuriranom elaboratu za

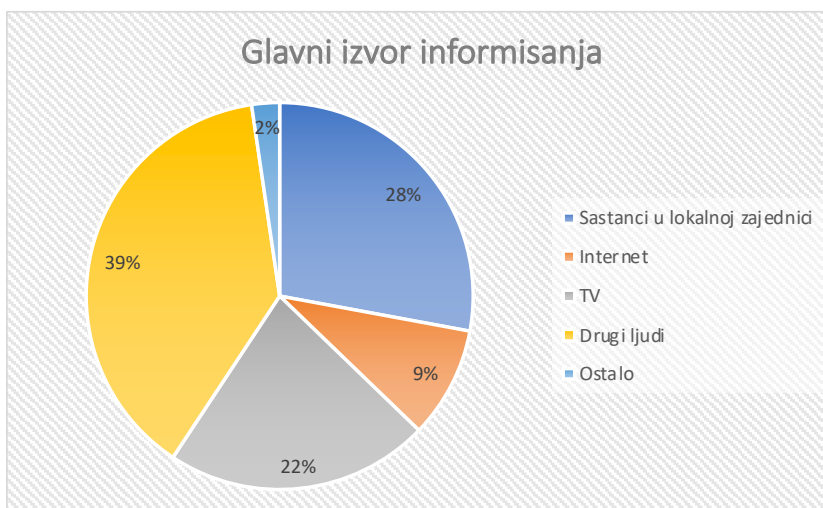
eksproprijaciju) precizirali su da će investirati u novu kuću (13% od ukupno anketiranih), dok je oko 11% izjavilo da planira kupovinu novog zemljišta. Dodatnih 22% izjavilo je da planira da investira u drugu imovinu, ali ne precizirajući vrstu imovine. Svakodnevna potrošnja i darivanje dece čine po petinu odgovora, dok investicije u izvore prihoda (koje se uglavnom odnose na kupovinu nove poljoprivredne mehanizacije) čine oko 12% odgovora.

Slika 7 Planirana upotreba sredstava dobijenih kao nadoknada svih anketiranih domaćinstava

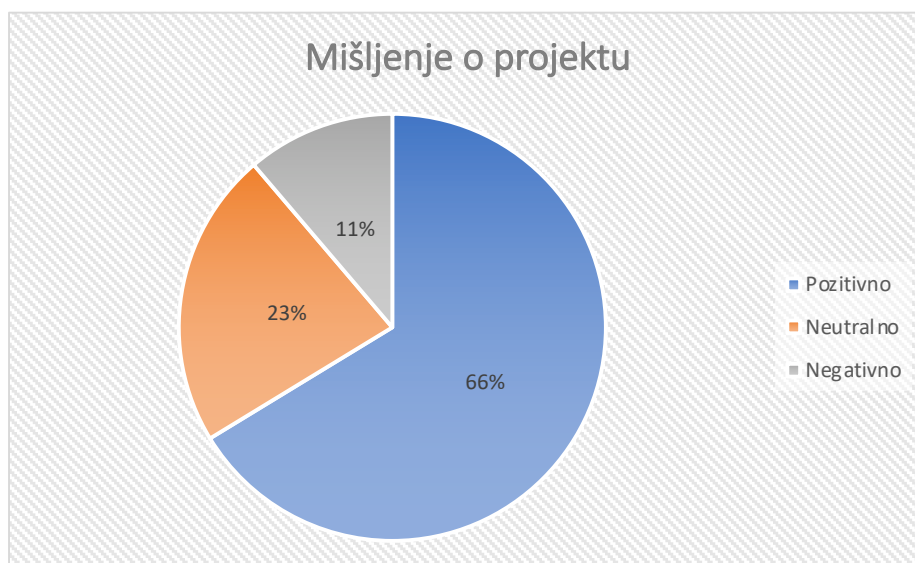
Jedna trećina ispitanika učestvovala je na sastancima u lokalnim zajednicama koji su im bili glavni izvor informacija o Projektu. Za blizu 40% ljudi glavni izvor informacija su drugi ljudi i pretpostavlja se da je značajan procenat njih u stvari bio informisan od strane učesnika sastanka u lokalnim zajednicama. Ovo ističe važnost direktne komunikacije sa ljudima na terenu, a ne oslanjanja na druge oblike komunikacije.

Slika 8 Glavni Izvor informisanja svih anketiranih domaćinstava

Većina anketiranih domaćinstava izjavila je da ima pozitivno mišljenje o Projektu. Razlozi koje navode ispitanici uglavnom se odnose na činjenicu da će unapređenje železnice doprineti lokalnom razvoju, ali i privrednom rastu na nacionalnom nivou. Oni koji imaju negativno mišljenje o Projektu izjavili su da se tako osećaju jer će biti fizički raseljeni (ili će njihov posao morati da se preseli), kao i generalno da će projekat uticati na njihovu imovinu.

Slika 9 Mišljenje o Projektu svih anketiranih domaćinstava

U opštini Čićevac, u mestu Stalać, čak 47 odsto domaćinstava (od ukupno 38 anketiranih u Stalaću) je prijavilo da im je nedavno ekspropisano zemljište za projekat autoputa Moravski koridor. Većina ljudi je izgubila veoma male površine zemljišta za ovaj linearni projekat, međutim petoro njih je izgubilo između 0,8 ha i 2,2 ha.

5.6 Opis domaćinstava i poslovnih subjekata koji će biti fizički raseljeni

Od vlasnika šest pogođenih kuća u privatnom vlasništvu, anketirano je petoro, i ta domaćinstva broje ukupno 19 članova.

Jedno domaćinstvo (6 članova) poseduje poslovne objekte, u okviru preduzeća za obradu metala, koji se nalaze uz kuću i takođe su pogođeni Projektom. Ovo uključuje proizvodni pogon i skladište alata, upravnu zgradu i nešto garažnog prostora. Projekat neće uticati na dodatne poslovne objekte koji se nalaze prekoputa ulice. U vreme ankete, preduzeće je zapošljavalo 80 pojedinaca za stalno i 7 pojedinaca na povremenim poslovima. Vlasnik preduzeća namerava da preseli svu obuhvaćenu imovinu na drugu lokaciju (u blizini) i da nastavi da posluje.

Još četiri pogođena domaćinstva živi u nizu kuća duž ulice koja se prostire paralelno sa prugom. Dve kuće pripadaju jednoj proširenoj porodici, i u jednoj živi četvoročlano, a u drugoj šestočlano domaćinstvo. Među njima su i jedno malo dete, kao i mlada osoba koja boluje od cerebralne

paralize. Dve odrasle osobe iz ovih domaćinstava su nezaposlene i na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje. U preostale dve kuće žive starije osobe preko 70 godina; u jednoj par, a u drugoj jedna žena.

Domaćinstva u kojima žive starije osobe su kao izvor prihoda navela penzije, a jedno od njih poseduje 2 ha zemljišta, kao i poljoprivredne mašine. Ostala domaćinstva nisu prijavila da imaju drugo zemljište, iako su navela da poseduju poljoprivredne mašine i da se dva člana domaćinstva bave poljoprivredom. Sva domaćinstva su izjavila da planiraju da svoju nadoknadu ulože u nove kuće, a jedna vlasnica je dodala da će deo novca pokloniti svojoj deci a deo koristiti za svakodnevnu potrošnju. Tri od četiri domaćinstva su prisustvovala sastancima u lokalnoj zajednici, a jedno je obavješteno o projektu putem interneta. Dva 'mlađa' domaćinstva imaju neutralan stav o Projektu, dok su dva domaćinstva s starijim članovima pozitivnog stava, jer će, po njima, Projekat doneti lokalni razvoj.

Domaćinstvo koje takođe treba da bude fizički raseljeno, a nije učestvovalo u anketi, živi u kući blizu preduzeća za obradu metala. U prizemlju te kuće je prehrambena radnja, takođe registrovana poslovna delatnost. Pošto je vlasnik odbio da učestvuje u anketi, nema više informacija o članovima domaćinstva i obuhvaćenoj poslovnoj delatnosti.

Projekat takođe zahteva preseljenje 2 domaćinstva koja žive u pogođenim kućama u vlasništvu IŽS i 5 domaćinstava koja žive u stanovima u vlasništvu IŽS. U jednoj kući živi starija žena, koja prema rečima komšija boluje od demencije, i anketari je nisu intervjuisali. IŽS nema evidenciju o ovoj osobi i ne zna po kom osnovu ona boravi u toj kući (tj. da li je dobila dozvolu od bilo koga), ali ovo nije prvi takav slučaj sa kojim se IŽS susreće i kompanija namerava da joj obezbedi drugi odgovarajući smeštaj, sa održivim pravom korišćenja.

Od domaćinstava koja žive u stanovima u vlasništvu IŽS, četiri imaju neki oblik pravnog ili drugog osnova za korišćenje stanova (bivši ili sadašnji zaposleni u železnici, sa ili bez ugovora), dok dva nemaju važeći pravni osnov. Jedno od dva domaćinstava bez važećeg pravnog osnova je muškarac srednjih godina, koji živi sam, koji je prijavio da ima fizički invaliditet (problem sa nogom), ali nije dao nikakve druge informacije. Drugo domaćinstvo čini jedna žena, kao nosilac domaćinstva i njen odrasli sin. Prihod ovog domaćinstva se zasniva na penziji žene i plati njenog sina.

Četiri preostala domaćinstva čine 3 člana (2 domaćinstva) ili 4 člana (2 domaćinstva). Jedno domaćinstvo čini stariji bračni par (72 i 71 godina), koji oboje imaju penziju, sa punoletnom ćerkom koja je zaposlena i u stanu žive od 1996. godine. Drugo domaćinstvo čini bračni par (60 i 59 godina starosti) sa punoletnim sinom i u stanu su od 2009. godine. Domaćinstvo nije prijavilo nikakve prihode, ali je žena nosioca domaćinstva prijavila da je nezaposlena. Treće domaćinstvo čini bračni par (62 i 55 godina) sa dvoje odrasle dece od kojih jedno studira na Univerzitetu. Nosilac domaćinstva ima penziju, dok su njegova supruga i jedna punoletna ćerka prijavile da su nezaposlene i oni žive u stanu od 2009. godine. Poslednje domaćinstvo čini par srednjih godina (41 i 35 godina) sa dvoje dece školskog uzrasta. Domaćinstvo nije dalo podatke o svojim prihodima, ali prema evidenciji IŽS, nosilac domaćinstva je radnik Srbije voza.

Pod pretpostavkom da sva domaćinstva koja žive u nekretninama u vlasništvu IŽS nemaju drugo mesto stanovanja ili drugu imovinu, mogu se smatrati ugroženim osobama, kojima je potrebna pomoć, pre svega u obezbeđivanju drugog odgovarajućeg smeštaja, uz održivo pravo korišćenja, i pomoć za preseljenje svih njihovih stvari. Međutim, kako su neka od domaćinstava takođe prijavila da imaju starije i/ili nezaposlene članove, očekuje se da će im biti potrebna i pomoć za obnavljanje sredstava za život. Dodatni oblici pomoći će najverovatnije morati da se pruže starijoj ženi koja živi u kući u vlasništvu IŽS i muškarcu koji živi u stanu u vlasništvu IŽS, oboje sa zdravstvenim problemima.

Uzimajući sve gore navedeno u obzir, očekuje se da će projekat izazvati fizičko raseljavanje oko 39 osoba. Pored toga, procenjuje se da oko 90 zaposlenih može biti pogođeno preseljenjem dve pomenute firme.

6 KLJUČNI PRINCIPI PRIBAVLJANJA ZEMLJIŠTA, NADOKNADE I PRUŽANJA POMOĆI

Principi za bilo koje sadašnje ili buduće pribavljanje zemljišta za Projekat, na koje se AŽS kao odgovorni subjekt obavezao, su sledeći:

- Ako dodatno zemljište bude potrebno kao rezultat izmena u projektu (tokom izrade glavnog projekta) ili tokom izvođenja radova (što je trenutno nepoznato), razmotriće se alternative da se izbegne ili barem umanjí fizičko i ekonomsko raseljavanje. U zavisnosti od obima dodatnog otkupa zemljišta i očekivanih uticaja, novi APR ili Dodatak ovog APR-a će biti izrađen, objavljen i biće sprovedene konsultacije kako bi se našla rešenja za potencijalne uticaja, u skladu sa dogovorom sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- Sastanci će se održavati u lokalnim zajednicama duž trase projekta u fazi izrade glavnog projekta, kako bi se jasno predstavili svi planirani podvožnjaci i nadvožnjaci, čuli stavovi lokalnog stanovništva u vezi sa pristupom njihovom zemljištu i izvršile promene ako je to moguće, kako bi se zadovoljile njihove potrebe. Pre početka izvođenja radova, isti proces će biti organizovan kako bi se obezbedilo da ljudi imaju informacije o tome kako i gde mogu da pristupe svom zemljištu sa druge strane pruge (gradilišta) tokom izgradnje i da dobiju kontakt podatke Izvođača za eventualne pritužbe;
- Preduzeće se sve raspoložive mere za identifikaciju vlasnika i korisnika pogođenog zemljišta i kontaktiranje sa njima, a samo u izuzetnim slučajevima kada takve mere ne daju rezultate, za njih će biti imenovani privremeni zastupnici u postupku eksproprijacije;
- Neformalni korisnici zemljišta, uključujući sve ugrožene pojedince, koji su pogođeni otkupom zemljišta biće identifikovani i biće im pružena pomoć na osnovu njihovih specifičnih potreba, o čemu će se sa njima razgovarati tokom rasprava o eksproprijaciji;
- Nadoknada za bilo koju obuhvaćenu imovinu će biti obezbeđena u punoj zamenskoj vrednosti, bez obzira da li je zvanično registrovana ili ne;

- U slučaju fizičkog raseljavanja, obeštećenje će biti obezbeđeno pre stupanja u posed stečene imovine; u slučajevima sticanja samo zemljišta, po pravilu, obeštećenje će biti obezbeđeno kada rešenje o eksproprijaciji bude pravno obavezujuće i pre stupanja u posed zemljišta i izvođenja bilo kakvih građevinskih radova, dok jedini izuzetak može biti ako se oštećeni vlasnik ne može identifikovati, kontaktirati ili u slučajevima kada se traži veća nadoknada pred sudom. U takvim slučajevima, obeštećenje će biti izvršeno nakon što sve pravne radnje budu završene u skladu sa zakonom;
- Sva nadoknada i pomoć biće podjednako pružena muškarcima i ženama;
- Sprovodiće se žalbeni mehanizam putem koga svi pogođeni pojedinci mogu podneti svoje žalbe i pritužbe u vezi sa nadoknadom i preseljenjem i očekivati pravovremeni odgovor;
- Praćenje svih aktivnosti nadoknade, preseljenja i obnavljanja sredstava za život će se redovno sprovoditi i o tome će MFI biti izveštavane.

7 PRAVA NA POMOĆ I KOMPENZACIJU

7.1 Vlasnici, korisnici i pravna lica

Određivanje prava i definisanje datuma preseka je složeno u slučaju ovog Projekta, pošto postoji niz različitih vrsta uticaja koji zahtevaju poseban pristup. Ukratko, postoje tri glavna načina utvrđivanja prava na kompenzaciju i pomoć, kao što je predstavljeno u ovom APR-u:

- Prava pojedinaca / entiteta (npr. firmi) sa formalnim zakonskim pravima ili pravima koja su prepoznatljiva po nacionalnom zakonodavstvu, su definisana pravnim instrumentima (upis u odgovarajuće registre, rezultati ostavinskih postupaka, zaključeni ugovori i sl.).
- Prava pojedinaca bez zakonskih prava ili potraživanja na objektima koje koriste (korisnici objekata bez pravnog osnova) i pojedina pogođenih preseljenjem firme, utvrđuju se na osnovu njihovog prisustva na području pogođenom Projektom, u vreme datuma preseka, a to je datum popisa i socio-ekonomske ankete, tokom decembra 2021.
- Prava pojedinaca bez zakonskih prava ili potraživanja na zemljištu koje koriste (neformalni korisnici obuhvaćenog zemljišta), utvrdiće se na osnovu njihovog prisustva na području pogođenom Projektom, u budućnosti, u vreme poseta lokaciji koje će vršiti ovlašćeni procenitelji obuhvaćenog zemljišta kako bi obavili popis pogođene imovine i procenu njene vrednosti, ili na raspravama za eksproprijaciju.

Spisak identifikovanih pogođenih osoba / domaćinstava / firmi je dat kao Aneks 2 ovog APR-a, koji neće biti javno objavljen radi očuvanja privatnosti obuhvaćenih pojedinaca i entiteta. Informacije o tome da li je neko uvršten u spisak mogu se dobiti putem kontakt podataka u poglavlju 11 ovog APR-a.

7.1.1 Pojedinci / entiteti sa formalnim zakonskim pravima ili pravima koja su prepoznatljiva

Vlasnici zemljišta u privatnom vlasništvu i imovine koja je predmet eksproprijacije

Pojedinci/subjekti sa formalnim zakonskim pravima su evidentirani u katastru i ove informacije će biti ažurirane u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom kada počne proces eksproprijacije. Lica sa potraživanjem koje je priznato ili prepoznatljivo u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom pozivaju se da dostave neophodna dokumenta relevantnom opštinskom odeljenju i informacije u katastru se na odgovarajući način ažuriraju. U slučajevima sporova, pogođena lica mogu se obratiti sudovima za njihovo rešavanje, i ti predmeti se moraju rešiti pre donošenja rešenja o eksproprijaciji. Primeri lica sa potraživanjem koje je priznato ili prepoznatljivo prema nacionalnom zakonodavstvu uključuju naslednike preminulih vlasnika i lica koja su kupila imovinu važećim kupoprodajnim ugovorom, ali nisu preneli pravo vlasništva na sebe u katastru.

Lica koja koriste stanove u vlasništvu IŽS sa važećim ugovorom

Postoji više domaćinstava koja žive u stanovima u vlasništvu IŽS i neka od njih imaju važeći ugovor, dok ga druga nemaju. Prava onih koji koriste stanove u skladu važećim ugovorima proizilazi iz tih ugovora i to će poslužiti kao osnov za utvrđivanje njihovih prava. Celokupno domaćinstvo (svi članovi domaćinstva), kako je evidentirano popisom, ima pravo na preseljenje kao što je opisano u ovom APR-u.

Lica koja iznajmljuju zemljište u privatnom vlasništvu (za poljoprivredu)

Svi formalni korisnici zemljišta i imovine (zakupci), što uključuje i osobe koje imaju pismeni ugovor o zakupu ili usmeni ugovor (sporazum sa vlasnikom pogođenog zemljišta) imaju pravo na nadoknadu i/ili pomoć u vezi onoga što je njihovo vlasništvo (usevi). Prava onih koji iznajmljuju zemljište proizilazi iz njihovih ugovora o zakupu i to će poslužiti kao osnov za utvrđivanje njihovih prava.

7.1.2 Neformalni korisnici objekata i vlasnici poslovnih subjekata i njihovi zaposleni

Lica koja koriste stanove u vlasništvu IŽS bez važećeg ugovora

Prava onih koji koriste stanove bez važećih ugovora proizilaze iz činjenice da su oni bili prisutni u projektnom području (stanovima) u vreme datuma preseka, tokom decembra 2021. godine (sprovođenje popisa i socio-ekonomske ankete). Celokupno domaćinstvo (svi članovi domaćinstva), kako je evidentirano popisom, ima pravo na preseljenje kako je opisano u ovom APR-u.

Vlasnici aktivnih firmi i njihovi zaposleni

Socio-ekonomskom anketom su registrovana dve firme koje će morati da budu fizički izmeštene i obe su formalne (pravno registrovane), koje posluju u objektima koji su predmet eksproprijacije (prava su definisana u podnaslovu – vlasnici zemljišta u privatnom vlasništvu i imovine koja je predmet eksproprijacije). S obzirom na činjenicu da će vlasnici poslovnih aktivnosti i zaposleni imati dodatna prava koja su predviđena ovim APR-om, a koja nisu predviđena nacionalnim zakonodavstvom, njihova prava se definišu na osnovu činjenice da su bili operativni u Projektom pogođenom području u vreme datuma preseka, tokom decembra 2021 (sprovođenje popisa i socio-ekonomske ankete).

7.1.3 Neformalni korisnici zemljišta

Lica koja neformalno koriste zemljište za poljoprivredu

Neformalni korisnici pogođenog zemljišta biće identifikovani tokom terenskih poseta ovlašćenih procenitelja (da bi se napravio inventar zemljišta i imovine) i/ili na raspravama za eksproprijaciju. Datum terenske posete će biti datum preseka, što znači da svi pojedinci / domaćinstva koja koriste/zausimaju zemljište pogođeno Projektom (bez zakonskih prava ili potraživanja) nakon ovog datuma neće imati pravo na nadoknadu i/ili pomoć za obnavljanje sredstava za život. Primeri osoba bez zakonskih prava ili potraživanja uključuju osobe koje obrađuju zemljište u javnoj svojini ili čak privatno zemljište, bez znanja i/ili odobrenja vlasnika.

Treba napomenuti da su konsultanti za APR putem programa Google Earth utvrdili da je moguće da se određeno zemljište u javnoj svojini (koji pripada IŽS) koristi, međutim, pokušaji anketara da identifikuju neformalne korisnike tog zemljišta nisu dali rezultate. Kako je anketa sprovedena tokom decembra, bilo je nemoguće proveriti da li se zemljište još uvek koristi, ali i pronaći ljude u blizini koje bi anketari mogli da pitaju o korišćenju ovog zemljišta. Osim toga, veoma često lica koja se bave ovakvim aktivnostima, svesna činjenice da zemljište koriste neformalno i suprotno zakonu, nisu voljna da se identifikuju iz straha od bilo kakvih zakonskih posledica.

Projekat će nastaviti da ulaže maksimalne napore da identifikuje sve takve korisnike zemljišta, kako bi mogao da im nadoknadi bilo kakve gubitke ili pomogne, posebno ako se mogu kategorisati kao ugroženi pojedinci.

7.1.4 Ugroženi pojedinci / domaćinstva

Neki pojedinci ili grupe se smatraju ugroženijim od ostalih i, ukoliko budu pogođeni Projektom, biće potrebno primeniti posebne mere za obnavljanje njihovih sredstava za život i/ili pružiti im pomoć. Takve grupe mogu uključivati:

- pojedinci koji neformalno borave u objektima na koje projekat utiče, bez druge imovine ili mesta stanovanja

- neformalni korisnici pogođenog zemljišta koji nemaju izvore prihoda ili sopstvene imovine
- osobe čiji prihodi ili sredstva za život zavise od pogođenog zemljišta i to je jedino zemljište koje poseduju ili koriste
- starije osobe koje žive same, domaćinstva sa jednim roditeljem, višečlana domaćinstva, itd. koja moraju biti fizički preseljena
- osobe koje će biti pogođene fizičkim i/ili ekonomskim raseljavanjem, čiji je socio-ekonomski status nizak, na primer korisnici socijalne pomoći
- nepismene osobe koje mogu imati poteškoća u pristupu informacijama o Projektu i otkupu zemljišta ili razumevanju ugovora i drugih važnih dokumenata, itd.

Ugroženi pojedinci i domaćinstva koji će biti fizički raseljeni su već identifikovani tokom sprovođenja popisa i socio-ekonomske ankete, kao što je opisano u poglavlju 5.6 APR-a.

Međutim, kako nije bilo moguće intervjuisati sve pogođene vlasnike i korisnike zemljišta, ugroženost će se dalje utvrđivati tokom rasprava o eksproprijaciji i, u saradnji sa IŽS, mere pomoći će biti definisane, sprovedene i evidentirane.

7.2 Opštine

Pogođene opštine, imaju pravo na nadoknadu za svoje pogođeno zemljište i imovinu (u vlasništvu opštine), kako je registrovano u katastru, ali samo u slučaju da su imovinu stekle finansijskom transakcijom (da su kupile imovinu ili je stekle teretnim putem) i imaju dokaze koji to potkrepljuju. U vreme izrade APR-a nije bilo definitivnih informacija o tome da li je to slučaj sa dva objekta koja pripadaju opštini Čićevac, tako da su prava opštine u obe situacije, predstavljena u matrici prava.

8 PRAVA POJEDINACA I ENTITETA POGOĐENIH PROJEKTOM

8.1 Matrica prava

Tabela 11 Matrica prava

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
Trajni gubitak zemljišta (poljoprivrednog, šumskog, stambenog,	Vlasnik zemljišta	Novčana nadoknada za zemljište u punoj zamenskoj vrednosti, utvrđenoj od strane Poreske uprave. Preostalo zemljište za koje se utvrdi da je ekonomski neodrživo (neisplativo), takođe će

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
poslovnog ili bilo kog drugog) u privatnom vlasništvu		biti pribavljeno ako to zahteva vlasnik i na osnovu mišljena ovlašćenog procenitelja.
	Formalni korisnik zemljišta (koji iznajmljuje zemljište)	Informacija o pribavljanju zemljišta najmanje šest meseci pre početka radova na zemljištu, kako bi se omogućilo osobi koje iznajmljuje zemljište da pronađe alternativnu opciju i napusti zemljište obuhvaćeno projektom.
	Neformalni korisnik zemljišta	Informacija o pribavljanju zemljišta najmanje šest meseci pre početka radova na zemljištu kako bi se omogućilo osobi koja neformalno koristi zemljište da pronađe alternativnu opciju i napusti zemljište zahvaćeno projektom.
Trajni gubitak prava korišćenja zemljišta u javnoj svojini za poljoprivredu	Formalni korisnik zemljišta (koji iznajmljuje zemljište)	Pravo na korišćenje zamenskog zemljišta u javnoj svojini iste veličine i kvaliteta, ili izmena postojećeg ugovora koja odražava smanjenu površinu zemljišta dostupnu za korišćenje. Nadoknada u punoj zamenskoj vrednosti za bilo kakvu štetu ili gubitke koje je pretrpeo pogođeni korisnik zemljišta.
	Neformalni korisnik zemljišta	U slučaju ispunjenja bilo kog od kriterijuma ugroženosti definisanih ovim APR-om, pomoć u pristupu drugom zemljištu za korišćenje, kao i svaka druga potrebna pomoć za ugroženost.
Gubitak jednogodišnjih useva ili biljaka (uključujući gubitke koji nastaju iz ograničenja za korišćenje zemljišta)	Vlasnik useva (može biti vlasnik zemljišta ili formalin ili neformalni korisnik zemljišta)	Pravo na berbu useva. ILI Novčana nadoknada za izgubljene jednogodišnje useve, u punoj zamenskoj vrednosti, utvrđenoj od strane ovlašćenih procenitelja.
Gubitak vočki / loze (uključujući gubitke koji nastaju iz	Vlasnik vočki / loze	Novčana nadoknada za izgubljene višegodišnje prinose i drvenu građu (ako je primenjivo), u punoj zamenskoj vrednosti ¹⁰ , koju utvrđuju ovlašćeni procenitelji.

¹⁰ Zamenska vrednost će se obračunavati na osnovu starosti i produktivnosti (prinosu) višegodišnjih useva/drveća/biljki i vremena (broja godina) koje je potrebno da se novi usevi/drveće/biljke uzgoje do iste starosti i produktivnosti, kao i vrednost obuhvaćene drvene građe, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
ograničenja za korišćenje zemljišta)		
Gubitak šumskog drveća (uključujući gubitke koji nastaju iz ograničenja za korišćenje zemljišta)	Vlasnik šumskog drveća	Novčana nadoknada za gubitak šumskog drveća, u punoj zamenskoj vrednosti ¹¹ , utvrđenoj od strane ovlašćenih procenitelja.
Gubitak bilo kakvog poboljšanja načinjenog na zemljištu (npr. sistem za navodnjavanje, bunar)	Vlasnik poboljšanja (može biti vlasnik zemljišta ili formalni ili neformalni korisnik zemljišta)	Novčana nadoknada za sva načinjena poboljšanja u punoj zamenskoj vrednosti, koju utvrđuju ovlašćeni procenitelji. I Pravo uklanjanja i zadržavanje svih poboljšanja napravljenih na zemljištu.
Trajni gubitak formalnog (registrovanog) ili neformalnog stambenog objekta ili stana i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive	Vlasnik objekta / stana i članovi njegovog / njenog domaćinstva	Novčana nadoknada za stambeni objekat/stan u punoj zamenskoj vrednosti koju utvrđuje ovlašćeni procenitelji. II Zamenski objekat/stan koji po veličini i kvalitetu odgovara izgubljenom stambenom prostoru, upisan kao vlasništvo na ime prethodnog vlasnika, u katastru. I Pomoć pri selidbi ili nadoknada za troškove selidbe.
Trajni gubitak mesta stanovanja (kuće ili stana) u vlasništvu IŽS (sa ili bez ugovora) i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive	Članovi domaćinstva koji žive u kući / stanu, kako je registrovano popisom.	Pravo na korišćenje zamenskog mesta stanovanja (kuće ili stana) koje po veličini i kvalitetu odgovara izgubljenom stambenom prostoru, sa sigurnošću zakupa (ugovor o daljem zakupu ili korišćenju). I Pomoć pri selidbi ili nadoknada za troškove selidbe.

¹¹ Zamenska vrednost će se obračunavati na osnovu zrelosti šumskog drveća i potencijalne upotrebe drveta/drvne građe, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
Trajni gubitak (ili pristup) formalnom (registrovanom) ili neformalnom ne-rezidencijalnom objektu / prostoru (šupa, garaža, poslovni prostor, bunar, itd.)	Vlasnik objekta / prostora	Novčana nadoknada za pribavljeni objekat / prostor, u punoj zamenskoj vrednosti, koju određuju ovlašćeni procenitelji.
	Formalni korisnik objekta / prostora (koji iznajmljuje objekat)	Obaveštenje o pribavljanju objekta / prostora najmanje šest meseci pre rušenja objekta, kako bi se omogućilo pojedincu / entitetu koji iznajmljuje objekat / prostor da pronađe alternativnu opciju i napusti objekat / prostor obuhvaćen projektom.
Potreba za trajnim preseljenjem aktivne, registrovane firme	Vlasnik aktivne registrovane poslovne delatnosti	Na osnovu nalaza ovlašćenih procenitelja: <ul style="list-style-type: none"> • Troškovi ponovnog uspostavljanja poslovne aktivnosti na drugom mestu • Izgubljeni neto prihod tokom prelaznog perioda, ukoliko se utvrdi da je do takvog gubitka došlo • Troškovi prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme
	Zaposleni pogođene firme (trajno ili povremeno, registrovani i neregistrovani)	Pružanje ciljane pomoći u obnavljanju sredstava za život i / ili mogućnosti zapošljavanja, uključujući i one mogućnosti koje će biti na raspolaganju vezano za Projekat.
Obaveza zahtevanja saglasnosti od IŽS u postupku pribavljanja građevinske dozvole za izgradnju novih objekata na privatnom zemljištu u infrastrukturnom pojasu	Vlasnik zemljišta koji traži saglasnost za građevinsku dozvolu	IŽS će davati saglasnost u svim slučajevima kada bezbednost infrastrukture železnice i planiranog novog objekta nije ugrožena. U slučajevima kada to ne bude moguće, IŽS će sarađivati sa vlasnikom zemljišta i sugerisati izmene koje je na planiranom objektu neophodno napraviti ili izmene njegovog položaja (lokacije), da bi saglasnost mogla da bude data.
Gubitak prihoda ili sredstava za život povezan sa bilo kojim od gore navedenih gubitaka	Sve kategorije gore navedenih pogođenih osoba	Individualno prilagođena pomoć u obnavljanju ili poboljšanju sredstava za život (npr. pomoć pri zapošljavanju na Projektu ili preko NSZ, pomoć u obezbeđivanju pristupa drugom zemljištu za korišćenje, pomoć u

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
(ekonomsko raseljavanje)		obezbeđivanju pristupa dostupnim poljoprivrednim programima, itd.)
Nesrazmeran / teži uticaj, kao rezultat ugroženosti	Ugroženi pojedinci /domaćinstva	Individualno prilagođena pomoć (pomoć u pribavljanju potrebnih ličnih dokumenata, pomoć pri otvaranju bankovnog računa, pomoć u obezbeđivanju pristupa socijalnim ili zdravstvenim programima koji su dostupni u opštini, itd.)
Trajni gubitak objekata u opštinskom vlasništvu	Opština Čičevac	Novčana nadoknada za objekte (ukoliko ih je opština kupila) u punoj zamenskoj vrednosti, koju određuju ovlašćeni procenitelji. ILI Pravo na dugotrajno korišćenje zamenskog objekta.
Trajni gubitak sportskog terena lokalne zajednice	Lokalna zajednica	Zamenski sportski teren iste veličine i karakteristika na obližnjoj lokaciji

Pored uticaja predstavljenih u matrici, Projekat takođe može prouzrokovati razdvajanje teritorija gde ljudi žive i poljoprivrednog zemljišta koje obrađuju, kako tokom izgradnje tako i tokom faze saobraćanja vozova. Iako se ovaj uticaj tiče sredstava za život, on će se rešavati kroz konsultacije sa lokalnim zajednicama, kao što je opisano u projektnom Planu uključivanja zainteresovanih strana.

9 MERE KOMPENZACIJE I POMOĆI

U zavisnosti od vrste gubitka / uticaja i kategorije pogođene osobe (vlasnik, formalni i neformalni korisnik), on/ona će imati pravo na nadoknadu i/ili pomoć.

U nastavku ovog poglavlja dato je više detalja o svakoj vrsti prava.

9.1 Nadoknada u novcu za pogođeno zemljište i imovinu

Procenu vrednosti imovine će vršiti ovlašćeni procenitelji i procena će se raditi i za formalnu (registrovanu) i za neformalnu imovinu.

Novčana nadoknada će biti obezbeđena u punoj zamenskoj vrednosti, što znači da će pogođeni vlasnici imovine dobiti dovoljno sredstava da kupe zamensku imovinu i da pokriju sve povezane troškove ili gubitke.

Treba napomenuti da se prema nacionalnom zakonodavstvu, zamensko zemljište i objekti takođe mogu obezbediti umesto novčane naknade, na zahtev pogođenih vlasnika. Međutim, kako je površina zemljišta koje se pribavlja od jednog pojedinca/domaćinstva mala, i s obzirom da je u području Projekta, na tržištu dostupno zemljište za kupovinu, pretpostavlja se da se pogođeni pojedinci neće često opredeljavati za ovu opciju. Ipak, ona postoji i može se obezbediti, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i politikama MFI.

Nadoknada za zemljište

Zamenska vrednost zemljišta biće jednaka ili veća od tržišne vrednosti zemljišta sličnih karakteristika, u blizini pogođenog zemljišta, uvećana za iznos svih povezanih troškova. Lokalna poreska uprava u opštini će na osnovu najnovijih zaključenih kupoprodajnih ugovora u blizini, utvrditi tržišnu cenu. Treba napomenuti da je poslednjih godina, od uvođenja javnih beležnika u Srbiji, postalo veoma teško, ako je uopšte i moguće, da ljudi prijavljuju nižu ugovorenu kupoprodajnu cenu, što znači da su cene koje razmatra poreska uprava zapravo relevantne i realne. Takođe treba napomenuti da se u obračunu veoma često koriste najviše cene po m², jer državni organi uviđaju da vlasnici imovine koja je pogođena imaju određena očekivanja i jedini način da se podstakne brži proces pribavljanja zemljišta je da se ponudi primamljiva stopa nadoknade. Ove stope nadoknade omogućavaju pogođenim vlasnicima da kupe zamensko zemljište, i više zemljišta nego što su izgubili, i da pokriju sve povezane troškove. Kao što je ranije pomenuto u dokumentu, Zakon o linearnoj infrastrukturi dozvoljava Poreskoj upravi da uskladi stope nadoknade sa onima predviđenim za slično zemljište zahvaćeno linearnim projektima u istoj opštini i obližnjim opštinama. Trenutno se kupuje zemljište za projekat autoputa (Moravski koridor) koji prolazi kroz obe pogođene opštine i može se očekivati da će cene zemljišta obuhvaćenog Projektom biti usklađene sa ovim stopama.

Predviđene su posebne stope nadoknade za poljoprivredno i šumsko zemljište (koje se vrednuje kao poljoprivredno zemljište, plus posebna nadoknada za drveće) i za građevinsko zemljište. Građevinsko zemljište je vrednije i njegova cena ponekad može biti znatno veća nego za poljoprivredno zemljište.

Pošto se radi o linearnom projektu, od većine zemljišnih parcela će morati da se otkupi samo deo. Prema nacionalnom zakonodavstvu, vlasnici zemljišta imaju pravo da zahtevaju da im se otkupi i ostatak zemljišta, ako se utvrdi da će korišćenje tog zemljišta biti ekonomski neisplativo i/ili da će ono na drugi način biti neupotrebljivo. Ovlašćeni procenitelji će proceniti ove slučajeve i utvrditi da li IŽS mora da pribavi i preostali deo parcele.

Specifičan uticaj koji bi mogao nastati tokom faze saobraćanja vozova, a proističe iz Zakona o železnici, jeste obaveza vlasnika zemljišta da dobije dozvolu IŽS za izgradnju novog objekta na svom privatnom zemljištu u okviru infrastrukturnog pojasa od 25m. Da bi se dozvola

obezbedila, predloženi objekat prvo mora da bude u skladu sa urbanističkim planom relevantne opštine. Ukoliko je taj uslov ispunjen, lice koje namerava da gradi mora da zatraži odobrenje od IŽS. U većini slučajeva IŽS daje saglasnost na takve zahteve, ali kompanija ima pravo da odbije izdavanje dozvole, ako bi predloženi objekat ugrozio rad železnice ili bi i sam bio ugrožen zbog saobraćanja vozova. U takvim slučajevima IŽS će zajedno sa pogođenom osobom tražiti rešenje u projektovanju ili lociranju objekta na način da on/ona može da dobije potrebnu dozvolu.

Nadoknada za useve, drveće, biljke

Svi vlasnici pogođenih jednogodišnjih useva imaju pravo da ih uberu (požanju), kao i da uberu voće i poseku stabla (u slučaju voćnjaka i vinograda) pre korišćenja zemljišta za izgradnju. Ako to nije moguće, svi povezani gubici će biti nadoknađeni u punoj zamenskoj vrednosti. Procena useva, biljaka i drveća će uzeti u obzir različite važne karakteristike, kao što su njihova starost i produktivnost, ili resursi i vreme koje je potrebno za uzgoj novog drveća/biljaka, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

Nadoknada za objekte / stanove

Zamenska vrednost formalnih objekata, registrovanih u katastru, odgovaraće tržišnoj vrednosti objekata sličnih karakteristika, u pogođenom području, uvećanoj za sve transakcione troškove. Zamenska vrednost neformalnih stambenih i poslovnih objekata (izgrađenih bez građevinske dozvole i koji nisu upisani u katastar), kao i nerezidencijalnih objekata, obračunavaće se uzimajući u obzir troškove potrebne da se sazidaju objekti sličnih karakteristika na drugoj lokaciji, uključujući materijal, troškove radne snage i svi transakcioni troškovi (tj. građevinska vrednost objekata), a iznos nadoknade neće biti umanjen na račun amortizacije. Iznos nadoknade će takođe biti dovoljan da pokrije troškove preseljenja nameštaja i ličnih stvari na drugu lokaciju.

Ove odredbe se takođe primenjuju na objekte u opštinskom vlasništvu, ako ih je opština kupila tj. stekla teretnim putem. U suprotnom, opština neće dobiti nadoknadu, međutim, IŽS će identifikovati zamenski prostor koji će biti ponuđen opštini na dugoročno korišćenje (kancelarijski prostor, kako bi se zamenio objekat koji će biti srušen zbog Projekta).

9.2 Zamenske kuće i / ili stanovi

Domaćinstva koja trenutno žive u pogođenim kućama i stanovima u vlasništvu IŽS imaju pravo na zamenske stanove. IŽS često mora da obezbeđuje zamenski smeštaj za osobe koje borave u nekretninama koja pripadaju železnici i poseduje relevantno iskustvo u pronalaženju adekvatnih rešenja za sve. Svakom pogođenom domaćinstvu će se pristupiti pojedinačno kako bi se razgovaralo o opcijama preseljenja, uključujući lokaciju zamenskog smeštaja za korišćenje, koja će verovatno biti u istim opštinama, ali može biti i u drugim delovima Srbije, u zavisnosti od želja domaćinstava i dostupnosti smeštaja u vlasništvu IŽS.

IŽS će obezbediti da uslovi stanovanja budu u skladu sa međunarodnim standardima za adekvatno stanovanje koristeći sledeće ključne kriterijume: adekvatnost, fizička pristupačnost, dostupnost po pristupačnoj ceni, podobnost za stanovanje, kulturna prikladnost, pogodnost lokacije, sigurnost zakupa i pristup osnovnoj infrastrukturi i uslugama.

Sva domaćinstva će potpisati nove ugovore o korišćenju stanovanja, što će im obezbediti sigurnost zakupa i zaštitu od budućih prinudnih iseljenja. Svi članovi domaćinstva evidentirani socio-ekonomskom anketom biće uključeni u ove ugovore.

9.3 Nadoknada u novcu za pogođene poslovne subjekte

Nadoknada za pogođene poslovne objekte biće obezbeđena kao što je opisano u poglavlju 9.1 (Nadoknada za objekte). Pored toga, ovlašćeni procenitelji će proceniti dodatne troškove povezane sa premeštanjem firme na drugu lokaciju, uključujući troškove premeštanja materijala, opreme ili mašina. Rešavanje poslovnih objekata (kao i stambenih) koje je neophodno eksproprijisati će biti prioritetno pokrenuto na samom početku sprovođenja APR-a, kako bi se obezbedilo dovoljno vremena da se izbegnu dodatni uticaji. U slučaju poslovnih aktivnosti, na ovaj način će se omogućiti vlasnicima da normalno posluju u postojećim objektima sve dok ne obezbede novu lokaciju na koju će preseliti svoju delatnost i stvore uslove za nesmetan nastavak poslovnih aktivnosti, i time umanjiti potreba za bilo kakvim tranzicionim periodom tokom koga može doći do gubitka neto prihoda. Vremenski period potreban za obezbeđivanje nove lokacije i pripreme objekata za nastavak poslovanja će se dogovoriti sa svakim vlasnikom ponaosob u zavisnosti od vrste poslovne aktivnosti. Ukoliko procenitelji utvrde da će do prekida aktivnosti u određenom vremenskom periodu koji mogu prouzrokovati gubitak neto prihoda ipak doći, ili ukoliko vlasnik poslovne aktivnosti naknadno dokaže da su nastupili gubici neto prihoda (na osnovu zvaničnih finansijskih izveštaja firme), vlasnici poslovnih aktivnosti će biti obeštećeni za takve gubitke. Procenitelj će takođe uključiti u procenu troškove povezane sa platom zaposlenih tokom tranzicionog perioda (perioda obustave rada), ukoliko do njega dođe.

9.4 Mere pomoći

IŽS će sarađivati sa dve pogođene opštine, kako bi različite postojeće programe podrške učinili dostupnim pogođenim ljudima, u zavisnosti od toga kako će na njih uticati Projekat i njihovih potreba. Mere pomoći su grupisane u tri kategorije, kao što je prikazano u nastavku.

9.4.1 Pomoć pri fizičkom raseljavanju

U slučaju kuća i firmi u privatnom vlasništvu, očekuje se da će se pogođena lica želiti da se samostalno presele nakon što dobiju novčanu nadoknadu za svoju imovinu, što će uključivati i troškove preseljenja (nameštaj, lične stvari, materijal, oprema ili mašine). Domaćinstva će imati rok od šest meseci da napuste svoje domove, osim ako se drugačije ne dogovori sa vlasnicima.

Period potreban za preseljenje firmi određiće ovlašćeni procenitelji i ti rokovi će biti navedeni u potpisanim ugovorima o nadoknadi.

Domaćinstvima koja borave u kućama i stanovima u vlasništvu IŽS će, ili biti obezbeđena gotovinska uplata za samostalno organizovanje preseljenja na osnovu udaljenosti do novog prebivališta, ili će njihove stvari i nameštaj preseliti IŽS.

9.4.2 Obnavljanje i unapređivanje izvora prihoda

Moguće strategije obnavljanja sredstava za život pogođenih pojedinaca biće orijentisane na pomoć u pristupu dostupnim programima preko lokalnih vlasti, koje se sprovode bilo iz sopstvenih ili iz državnih sredstava, i koje se tiču:

- a) Poljoprivrede
- b) Novog zapošljavanja ili samozapošljavanja, uključujući obuku i prekvalifikaciju

Državne subvencije u poljoprivredi se definišu na godišnjem nivou kroz Vladinu uredbu (najnovija Uredba iz decembra 2021, objavljena u januaru 2022¹²) i sprovode se na opštinskom nivou. Subvencije su dostupne za sledeće poljoprivredne delatnosti:

- Biljna proizvodnja (proizvodnja useva, povrća, voća, uključujući organsku proizvodnju, nabavka poljoprivrednih inputa kao što su đubrivo, gorivo, osiguranje, itd.)
- Stočarstvo (priplod teladi, jagnjadi, svinja, pčelarstvo, proizvodnja ribe, organski uzgoj, osiguranje, itd.)
- Oprema i mehanizacija (nabavka traktora, sistema za navodnjavanje, plastenika, svih vrsta opreme, izgradnja skloništa za životinje, proizvodnih objekata, pijaca i dr.)
- Prerada proizvoda (voća i povrća, uljarica, lekovitog, biljnog i aromatičnog bilja, pčelinjih proizvoda, mesa, mleka i dr.)
- Ostale subvencije (mladi poljoprivrednici, opštine i gradovi, šumarstvo, lov, ribolov, proslave, zemljište koje se daje u zakup, udruženja poljoprivrednika/proizvođača, zadruge, privatna savetovališta i dr.)
- Poljoprivredni krediti

Više subvencija, kao i poljoprivrednih grantova za preduzetnike i preduzeća, obezbeđeno je kroz IPARD program¹³.

Nacionalna služba za zapošljavanje (NSZ) (<http://vvv.nsz.gov.rs>) je važan potencijalni partner u implementaciji, sa svojim filijalama u obuhvaćenim opštinama. NSZ može da radi sa pogođenim ljudima kako bi razvili sopstvene individualne planove karijere/zapošljavanja i obezbedili im pristup raspoloživim poslovima. Savetnici NSZ su na raspolaganju da usmere svakog registrovanog pojedinca u konkurisanju za/i zadržavanje posla. NSZ takođe pruža savete za osnivanje mikro / malih preduzeća i subvencije za samozapošljavanje, kao i mogućnosti obuke i prekvalifikacije.

¹² Uredba o raspodeli subvencija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2022. godini (Službeni glasnik RS br. 125/21)

¹³ Instrument za predpristupnu pomoć u ruralnom razvoju (<https://ipard.co.rs>)

Angažovanim izvođačima na projektu će biti savetovano da sarađuju sa NSZ u organizovanju lokalnog zapošljavanja za sve mogućnosti za zapošljavanje koje se ukažu u okviru Projekta tokom faze izgradnje. Pored toga, od izvođača će se zahtevati da sprovedu politiku jednakih mogućnosti zapošljavanja, objavljuju konkurse u lokalnim zajednicama i zapošljavaju lokalnu radnu snagu kada god je to moguće, ukoliko njihova stručna sprema i radno iskustvo ispunjavaju uslove raspisanih pozicija.

9.4.3 Pomoć za ugrožene pojedince

Kao što je predstavljeno u poglavlju 5.6, sedam domaćinstava koja žive u kućama i stanovima u vlasništvu IŽS mogu se smatrati ugroženijim od ostale pogođene populacije. Članovima domaćinstava koji nemaju izvore prihoda biće ponuđena pomoć za obnavljanje sredstava za život, kao što je opisano u prethodnom poglavlju, a domaćinstvima će se pomoći da se fizički presele, uz sigurnost zakupa. Pored toga, po potrebi će im se pomoći da zamene svoja lična dokumenta, sa adresom novog prijavljenog prebivališta. Dvoma samačkim domaćinstvima će biti pružena svaka dodatna pomoć koja im je potrebna, uz angažovanje lokalnog Centra za socijalni rad i bilo koje druge relevantne opštinske službe, kako bi se osiguralo da se bezbedno presele i da imaju pristup načinima obnavljanja sredstava za život ili socijalnoj pomoći na novom mestu prebivališta.

Koristeći kriterijume predstavljene u poglavlju 7.1.4, učesnici rasprava o eksproprijaciji će takođe utvrditi da li su određena pogođena osoba i njeno/njegovo domaćinstvo na bilo koji način ugroženi i da li će na njih u većoj meri uticati otkup zemljišta i potom pripremiti akcioni plan za pomoć njemu/njoj (i članovima njegovog/njenog domaćinstva, ako je primenjivo). Pomoć može uključivati bilo koju od već pomenutih mera za obnavljanje sredstava za život, ali i svaku pomoć za preseljenje (u slučaju fizičkog raseljenja), pravnu pomoć, pomoć pri pribavljanju ličnih dokumenata, pomoć u pristupu socijalnim ili zdravstvenim uslugama, itd. Sve dogovorene mere će IŽS pratiti i izveštavati o njima.

Ako se za bilo kog korisnika pogođenog zemljišta (koji nije vlasnik) utvrdi da je ugrožen i zavisn od zemljišta koje koristi, IŽS će sarađivati sa opštinama da se pronade odgovarajuće zamensko zemljište koje se može obezbediti takvim korisnicima, kako bi im se povratili izvori prihoda.

10 SPROVOĐENJE PRIBAVLJANJA ZEMLJIŠTA I ULOGE RAZLIČITIH AKTERA

Izrada i implementacija ovog APR-a je odgovornost IŽS. IŽS menadžer za APR, koji je ujedno i IŽS menadžer za pravne i korporativne poslove, rukovodi izradom dokumenta i nastaviće da upravlja njegovom implementacijom. Njegovi saradnici će učestvovati u raspravama o eksproprijaciji i podnosiće izveštaje direktno njemu. Uz podršku u vidu dobijene tehničke pomoći, SRI će takođe angažovati APR saradnike na terenu, po jednog u svakoj opštini, čiji će zadatak biti da deluju kao veza između SRI i svih lokalnih aktera, uključujući osobe obuhvaćene

Projektom. Saradnici na terenu će posebno doprineti identifikaciji neformalnih korisnika i ugroženih pojedinaca, osigurati da se predviđena pomoć za preseljenje i pomoć u obnavljanju izvora prihoda sprovede, i pomoći u rešavanju žalbi na lokalnom nivou.

S obzirom da mnoge aktivnosti u procesu otkupa zemljišta obavljaju razne druge institucije i organizacije, odgovornost menadžera za APR će biti da osigura da su svi adekvatno informisani i da učestvuju u procesu kako je predstavljeno u APR-u. IŽS menadžer za APR će takođe imati opštu odgovornost za praćenje implementacije APR-a i izveštavanje međunarodnih finansijskih institucija.

Pre početka procesa eksproprijacije i zakazivanja rasprava, menadžer za APR će organizovati sastanke sa predstavnicima opštinske uprave, kako bi im predočio zahteve iz APR-a i dogovorio se sa njima kako će se oni sprovoditi. Ovim sastancima će takođe prisustvovati saradnici IŽS menadžera za APR, koji učestvuju u raspravama za eksproprijaciju, kao i APR saradnici na terenu.

Ovlašćeni procenitelji koji izlaze na teren radi procene korišćenja zemljišta će obratiti posebnu pažnju na utvrđivanje ko koristi zahvaćeno zemljište, odnosno da li je to vlasnik ili neko drugi (tj. korisnik) i evidentiraće ove informacije. Veoma često ovlašćeni procenitelji dobijaju ove informacije od korisnika obližnjeg zemljišta ili od drugih ljudi iz lokalnih sela. Ako neformalni korisnik koristi zemljište, ovlašćeni procenitelj će se potruditi da dobije kontakt podatke neformalnog korisnika. APR saradnici na terenu će redovno koordinirati sa ovlašćenim proceniteljima i učestvovati u njihovim terenskim posetama, kako bi pomogli u identifikaciji neformalnih korisnika obuhvaćenog zemljišta.

Na raspravama za eksproprijaciju, predstavnik IŽS, uz podršku APR saradnika na terenu, će sa upisanim vlasnicima zemljišta razgovarati na nekoliko tema, i to:

- Da li obuhvaćeno zemljište koristi neko drugi osim vlasnika i pod kojim uslovima (uz znanje ili dozvolu vlasnika ili neformalno) i pribaviti kontakt podatke korisnika. Na raspravi može učestvovati i korisnik, ako želi da podnese bilo kakav zahtev, na primer, zahtev za nadoknadu svih gubitaka koje će korisnik imati po osnovu neubranih useva, voća ili ulaganja u zemljište.
- Da li su nečiji izvori prihoda (vlasnika ili korisnika) ozbiljno pogođeni gubitkom zemljišta, na primer ako je površina zemljišta koja se otkupljuje dovoljno velika da stvori značajne gubitke, ako je predmetno zemljište jedino zemljište koje pogođeno lice ima na raspolaganju ili postojanje bilo kojih drugih okolnosti koje će dovesti do teških gubitaka izvora prihoda. Takođe će se razgovarati o potencijalnim rešenjima za ublažavanje ovih gubitaka.
- Da li je vlasnik (ili korisnik koji nije vlasnik) na bilo koji način ugrožen i da li će gubitak zemljišta izazvati teže posledice za njega/nju nego za ostale ljude, kao i potencijalna rešenja za ublažavanje ovih uticaja.
- Na koji način se pritužbe i pitanja u vezi sa Projektom mogu postaviti direktno IŽS
- Sva druga pitanja od značaja kako bi se osiguralo da se otkup zemljišta izvrši u skladu sa odredbama ovog APR-a.

Na osnovu dobijenih povratnih informacija, predstavnici IŽS i APR saradnici na terenu će utvrditi slučajeve u kojima će se otkupom zemljišta ozbiljno ugroziti sredstva za život pogođenih pojedinaca ili postoji bilo kakva druga vrsta ugroženosti i utvrditi potencijalnu pomoć koja za takve slučajeve potrebna. Nakon toga, tim će definisati kratak akcioni plan za pomoć identifikovanom pojedincu/domaćinstvu i obezbediće njegovo sprovođenje. APR saradnici na terenu će direktno kontaktirati pružaoce usluga koji mogu biti uključeni u pružanje pomoći pogođenim ljudima u opštini ili drugde i dogovoriće se o merama koje treba preduzeti, i obezbediti da se uspostave svi neophodni direktni kontakti između njih i pogođenih ljudi.

APR saradnici na terenu će nastaviti da prati pogođenu osobu i sve uključene institucije dok se mere ne sprovedu i utvrdiće krajnji ishod, odnosno da li je obnavljanje sredstava za život ili druga mera pomogla pogođenom licu i na koji način. Informacije će biti uključene u izveštaje o otkupu zemljišta.

Ako je potrebno pripremiti Dodatak APR-a za projekat, on će biti razvijen u skladu sa principima predstavljenim u ovom APR-u. Kada budu poznati detalji o dodatnom otkupu zemljišta, IŽS će o tome razgovarati sa međunarodnim finansijskim institucijama i biće usaglašena odluka o obimu dokumenta. IŽS će objaviti Dodatak APR-a radi komentara i konsultacija sa pogođenim ljudima i drugim relevantnim zainteresovanim stranama. Izvođenje građevinskih radova neće biti dozvoljeno na lokacijama obuhvaćenim Dodatkom APR-a sve dok sva rešenja o eksproprijaciji ne budu pravnosnažna i dok se ne izvrši obeštećenje. U slučajevima u kojima je na zahtev vlasnika nekretnine utvrđivanje i isplata nadoknade upućeno sudu, izvođač radova može početi sa izvođenjem radova .

11 UKLUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA I UPRAVLJANJE ŽALBAMA

11.1 Objavljivanje APR i konsultacije

APR je javno dostupan na sajtu IŽS (<https://infrazs.rs>) i na sajtovima obe obuhvaćene opštine – Čićevca (<http://cicevac.rs>) i Kruševca (<https://krusevac.ls.gov.rs>). Štampani primerci su dostupni kod predsednika mesnih zajednica Stalać, Trubarevo i Đunis.

Komentari ili pitanja u vezi sa dokumentom mogu se poslati do druge polovine novembra 2022. godine koristeći kontakt podatke navedene u poglavlju 11.2 APR-a.

Ovo poglavlje će biti ažurirano u konačnom APR-u, sa informacijama nakon još jedne runde konsultacija, u vezi sa nacrtom APR-a, planirane za septembar 2022. godine.

11.2 Upravljanje žalbama

IŽS i izvođači radova će prihvatiti sve upite, komentare i žalbe u vezi sa otkupom zemljišta neophodnim za sprovođenje Projekta.

Pogođeni pojedinci mogu da podnesu komentare, žalbe i/ili zahteve za informacijama lično ili putem pošte, telefona ili e-pošte koristeći sledeće kontakt informacije:

Ime: Velibor Samardžić

Titula: APR menadžer

Preduzeće: Infrastruktura železnice Srbije a.d.

email: velibor.samardzic@srbrail.rs

Broj telefona: 066 8777 077

Adresa: Nemanjina 6, 11000 Beograd

Kontaktiranjem opštinskog APR saradnika na terenu, može da se dobije pomoć u podnošenju žalbe, a njegovi/njeni kontakt podaci će biti dostupni lokalnom stanovništvu na oglasnim tablama u lokalnim zajednicama, pre početka sprovođenja APR.

Sve pritužbe će biti registrovane u registru žalbi (Aneks 3). Podnosioci pritužbi će biti obavešteni o prijemu i registraciji pritužbi u roku od 7 dana, a na njih će biti odgovoreno u roku od 30 dana. Za složene žalbe ponekad je potrebno više vremena, u kom slučaju će IŽS APR menadžer obavestiti osobu koja je podnela žalbu (unutar tih 30 dana) o očekivanom vremenskom roku za odgovor.

APR menadžer, uz podršku APR saradnika na terenu, je odgovoran za prikupljanje, evidentiranje i rešavanje svih pritužbi. Pritužbe obrađuje interna komisija unutar IŽS i APR menadžer, uz pomoć APR saradnika na terenu, zatim šalje odgovor osobi koja je podnela žalbu na osnovu interne odluke, uključujući i informacije o radnjama koje su preduzete (ili će biti) preduzete za rešavanje pritužbe. U zavisnosti od vrste pritužbe i potrebnih radnji za njeno rešavanje, menadžer APR-a ili APR saradnici na terenu, u skladu sa ozbiljnošću žalbe, mogu se takođe konsultovati o pritužbi sa predstavnicima relevantne opštine i opštinske uprave ili drugim relevantnim zainteresovanim stranama. Mogu se održavati i namenski sastanci između predstavnika SRI i lica koja su podnela pritužbu, a tim sastancima se mogu priključiti i predstavnici relevantne opštine ili druge lokalne zainteresovane strane, sa ciljem da se pronade rešenje za pritužbu, prihvatljivo za sve strane.

Žalbe u vezi sa građevinskim aktivnostima će direktno rešavati izvođač(i) radova, a njihovo upravljanje će pratiti nadležni iz IŽS. Kontakti lica odgovornih za rešavanje pritužbi u ime izvođača radova biće dostavljeni svim predsednicima saveta mesnih zajednica duž trase projekta, kako bi ih postavili na oglasne table mesnih zajednica, pre nego što se na ovim lokacijama započnu bilo kakve terenske aktivnosti.

Podnosioci pritužbi u svakom trenutku imaju mogućnost da koriste pravne lekove u skladu sa zakonima i propisima Republike Srbije.

Nekoliko pitanja primljenih telefonom tokom procesa izrade APR-a (koja su zabeležena u registru žalbi) upućeno je menadžeru za APR i konsultantima za APR, nakon sastanaka u lokalnim zajednicama i nakon sprovođenja socio-ekonomske ankete. Postavljena su sledeća pitanja: da li je moja kuća pogođena (da li će biti ekspropnisana), šta ako izgubim pristup svojoj kući kada mi deo parcele bude ekspropnisana, kada će početi eksproprijacija, da li ću imati dovoljno vremena da se preselim i jedno lice je pitalo o planiranim merama zaštite od poplava i da li će Projekat pomoći u sprečavanju poplava u tom području.

12 PRAĆENJE, PROCENA I IZVEŠTAVANJE

IŽS će aktivno pratiti implementaciju APR-a sve dok se ne ublaže svi uticaji raseljavanja.

Ključna aktivnost koju će realizovati menadžer za APR je praćenje napretka otkupa zemljišta i obezbeđivanje da zaposleni u IŽS koji prisustvuju raspravama o eksproprijaciji i APR saradnici na terenu evidentiraju podatke koji će služiti za definisanje svih potrebnih mera za postizanje rezultata koji su u skladu sa principima ovog APR-a. Generalno gledano, podaci će biti evidentirani u popisnom registru (Aneks 4), koji predstavlja spisak svih pogođenih zemljišnih parcela i povezane informacije o tome ko ih poseduje, ko ih koristi, za šta se koriste, koja druga imovina se nalazi na njima a koja će biti pod uticajem Projekta (npr. objekti), status eksproprijacije, datum kada je nadoknada isplaćena, sve podnete žalbe, svaka dodatna pomoć koja je pružena, identifikovana ugroženost vlasnika (ili korisnika koji nije vlasnik) i mere za ublažavanje posledica koje su primenjene da bi se pomoglo ugroženim pojedincima i/ili domaćinstvima.

Menadžer za APR, uz podršku APR saradnika na terenu, će biti u kontaktu sa svim pogođenim osobama kojima je potrebna pomoć, zbog uticaja na izvore prihoda ili aspekata ugroženosti koji se moraju rešiti, kao i sa pružaocima usluga koji daju podršku pogođenoj osobi (lokalni centar za socijalnu zaštitu, kancelarija NSZ, ustanova za obuku, i dr.). Menadžer za APR, uz podršku APR saradnika na terenu, će voditi evidenciju o svim aktivnostima koristeći popisni registar i nastaviće da prati sve sprovedene radnje dok se uticaji raseljavanja ne ublaže.

Ključni indikatori koji će se koristiti za procenu napretka otkupa zemljišta i da li se postižu rezultati u skladu sa APR-om, dati su u tabeli 12:

Tabela 12 Primeri indikatora koji će se koristiti za praćenje

Indikator	Izvor informacija	Učestalost merenja tokom procesa pribavljanja zemljišta
<i>Ulazni indikatori</i>		
Ukupno potrošena sredstva za kompenzaciju, po kategorijama rashoda	IŽS finansijska dokumentacija i podaci dobijeni od lokalnih pružaoca usluga	mesečno
Broj grupnih konsultativnih sastanaka, ishodi konsultativnih aktivnosti	Minute sastanaka Izveštaji o konsultacijama	dva puta godišnje
Broj održanih pojedinačnih rasprava za eksproprijaciju	Rešenja o eksproprijaciji	mesečno
Broj obuhvaćenih osoba / domaćinstava / poslovnih aktivnosti, po kategorijama (vlasnici ili korisnici, formalni ili neformalni) i vrstama uticaja (fizičko raseljavanje, gubitak zemljišta, gubitak poslovnih objekata, gubitak prihoda, gubitak nerezidencijalnih objekata)	IŽS popisni registar i registar žalbi Izveštaji procenitelja	mesečno
Broj i vrsta pogođene imovine (zemljišta, stambenih objekata, nerezidencijalnih objekata, poslovnih aktivnosti, parcela sa voćnjacima, itd.)	IŽS popisni registar Izveštaji procenitelja	mesečno
Koje dodatno zemljište (izvan zemljišta koje se pribavlja u skladu sa idejnim projektom) je potrebno za Projekat i kako/kada će biti pribavljeno?	Revidiran projekat i elaborati za eksproprijaciju	po potrebi
<i>Izlazni indikatori</i>		
% donesenih rešenja o eksproprijaciji (od ukupnog broja predmeta eksproprijacije)	IŽS popisni registar	mesečno
% rešenja o eksproprijaciji u kojima učestvuju privremeni zastupnici (bez učešća vlasnika)	IŽS popisni registar	mesečno
% postignutih sporazuma o nadoknadi	IŽS popisni registar	mesečno
% izvršenih plaćanja nadoknade	IŽS popisni registar	mesečno

Indikator	Izvor informacija	Učestalost merenja tokom procesa pribavljanja zemljišta
% slučajeva u kojima su se pogođene osobe obratile sudu tražeći veću nadoknadu	IŽS popisni registar	mesečno
% slučajeva gde su pogođena lica zatražila otkup preostalog dela parcele	IŽS popisni registar	mesečno
Indikatori ishoda		
Broj slučajeva u kojima je izbegnuta eksproprijacija i/ili raseljavanje (i opis)	Revidiran projekat i elaborati za eksproprijaciju	po potrebi
Broj i vrsta pritužbi i način na koji se one rešavaju ili su rešene (trendovi)	Registar žalbi	mesečno
Broj slučajeva u kojima je zemljište koristio neko drugi, a ne vlasnik (formalni ili neformalni korisnik) i opis ovih slučajeva (ko su korisnici, pod kojim okolnostima su koristili zemljište, koja vrsta imovine pripada pogođenom korisniku, da li je postojala potreba za nadoknadom i ako jeste, kako je izvršena, itd.)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno
Broj slučajeva u kojima će pribavljanje zemljišta ozbiljno uticati na izvore prihoda i opis ovih slučajeva (kako je to uticalo na izvore prihoda, koje mere su preduzete i kakvi su ishodi)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno
Broj slučajeva koji uključuju ugrožena lica i opis ovih slučajeva (vrsta ugroženosti i način na koji se pristupilo njenom rešavanju, rezultati pružene pomoći)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno
Kako su pogođeni pojedinci utrošili nadoknadu?	Ankete sa obuhvaćenim pojedincima	dva puta godišnje
Da li je dobijeni iznos bio u skladu sa punom zamenskom vrednošću?	Istražiti da li je novčana nadoknada bila adekvatna kako bi se obezbedilo da nije došlo do pada životnog standarda, smanjenih	dva puta godišnje

Indikator	Izvor informacija	Učestalost merenja tokom procesa pribavljanja zemljišta
	prihoda ili gubitka izvora prihoda	
Fizičko raseljavanje – zadovoljstvo novim kućama, pristupom infrastrukturi i/ili uslugama, u odnosu na stanje pre Projekta, ulaganja u nov nameštaj, itd.	Pojedinačni sastanci sa osobama /domaćinstvima pod uticajem Projekta IŽS popisni registar	Dva puta u godini nakon raseljavanja, i nakon toga jednom godišnje, dok svi uticaji vezani za izmeštanje ne budu rešeni.
<p>Ekonomsko raseljavanje - da li su poslovne aktivnosti ponovo uspostavljene na novim lokacijama; nivo prihoda u odnosu na stanje pre Projekta, broj zaposlenih u odnosu na stanje pre Projekta.</p> <p>Da li su zaposleni nastavili da rade za ista preduzeća na novim lokacijama, da li su se njihova primanja promenila u odnosu na stanje pre Projekta, i na koji način, itd.</p> <p>Da li je bilo potrebno sprovoditi mere za ponovno uspostavljanje izvora prihoda i ako da, koje vrste mera.</p>	<p>Pojedinačni sastanci sa vlasnicima poslovnih aktivnosti</p> <p>Pojedinačni sastanci sa zaposlenima pod uticajem Projekta.</p>	Dva puta u godini nakon premeštanja poslovne aktivnosti, i nakon toga jednom godišnje, dok svi uticaji vezani za izmeštanje ne budu rešeni.

Menadžer za APR, uz podršku APR saradnika na terenu, će voditi popisni registar i registar žalbi i na osnovu toga, koristeći gore navedene indikatore, pripremati APR izveštaje za menadžment IŽS na mesečnoj osnovi. Informacije iz ovih izveštaja biće sažete u tromesečnim izveštajima koji će biti dostavljeni EIB i EBRD.

IŽS Menadžer za APR, njegovi saradnici iz IŽS i APR saradnici na terenu, će dokumentovati sve sastanke i konsultacije zapisnicima i fotografijama i priložiti ih u izveštajima. Sve informacije o pojedincima / domaćinstvima, njihovoj imovini kao i isplaćenim nadoknadama tretiraće se kao poverljive.

Konačni izveštaj o usklađenosti implementacije sa APR-om biće izrađen i dostavljen EIB-u i EBRD-u kada se sav otkup zemljišta završi i svi uticaji budu uspešno ublaženi.

13 BUDŽET ZA RASELJAVANJE

Procenjeni trošak sprovođenja pribavljanja zemljišta, kao što je prikazano u ovom APR-u, iznosi 650 miliona RSD (oko. 5.5 miliona evra).

Troškove vezane za sprovođenje ovog APR-a snosiće IŽS iz odobrenih budžetskih sredstava, uključujući posebno nadoknadu za svo pogođeno zemljište i imovinu. IŽS će tražiti neophodna sredstva od Ministarstva finansija svake godine, u skladu sa napretkom eksproprijacije. U vreme izrade ovog APR-a, planirana dinamika potrošnje je 50 miliona RSD u 2022. godini (što je već odobreno u okviru ukupnog IŽS budžeta), praćeno sa po 300 miliona RSD u 2023. i 2024. godini.

Troškove raseljavanja, obnavljanja sredstava za život i/ili pomoći za ugrožena lica mogu direktno snositi pružaoci usluga, uključeni u pružanje ove pomoći, iz svojih postojećih budžeta (npr. Centri za socijalni rad, NSZ, institucije za obuku).

14 VREMENSKI OKVIR SPROVOĐENJA APR

Očekuje se da implementacija APR-a počne u novembru 2022. godine, nakon što ga pregledaju sve strane, predstave pogođenim ljudima i zajednicama tokom septembra 2022. i potom ga IŽS usvoji.

Za sprovođenje svih aktivnosti eksproprijacije potrebno je otprilike 12 meseci, do novembra 2023. godine, dok se očekuje da će se realizacija nekih vrsta pomoći pogođenim ljudima, odnosno pomoć u obnovi izvora prihoda nastaviti do trećeg kvartala 2024. godine.

Tabela 13 Vremenski okvir za sprovođenje APR-a

Aktivnost	Odgovorna strana	2022		2023				2024		
		K3 ¹⁴	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3
Završetak APR-a i APR Dodatak										
Objavljivanje nacrtu APR-a na internet stranici i distribucija štampanih kopija	IŽS	x								
Sastanci u lokalnim zajednicama da se nacrt APR-a predstavi pogođenim osobama	IŽS i APR konsultanti	x								
Odobrenje konačne verzije APR-a i njegovo usvajanje	IŽS		x							
Sastanci sa opštinskim upravama radi predstavljanja obaveza iz APR-a i dogovori o mehanizmima koordinacije	IŽS, opštinske uprave		x							
Ažuriranje projekta, analiza potrebe za pribavljanjem dodatnog zemljišta, odluka o tome da li je potreban dodatak APR-a u dogovoru sa međunarodnim finansijskim institucijama	IŽS, Izvođač, MFI						x	x		
Pre početka radova: glavne aktivnosti pribavljanja zemljišta / eksproprijacije u Čićevcu i Kruševcu										
Identifikacija vlasnika i korisnika pogođenog zemljišta, organizovanje rasprava za eksproprijaciju, identifikacija slučajeva u kojima može biti ugrožen izvor prihoda ili ugrožena lica/domaćinstva, sprovođenje eksproprijacije i isplata nadoknade	IŽS, opštinske uprave		x	x	x	x	x			
Izrada individualnih akcionih planova za pogođene osobe kojima je potrebna pomoć, dogovor o načinima pomoći	IŽS, opštinske uprave		x	x	x	x	x			
Sprovođenje individualnih akcionih planova (obnova sredstava za život i pomoć ugroženima)	IŽS, pružaoci usluga u Čićevcu i Kruševcu		x	x	x	x	x	x	x	x
Aktivnosti koje će se sprovoditi tokom implementacije APR i za vreme izvođenja radova										
Upravljanje žalbama	IŽS, Izvođač		x	x	x	x	x	x	x	x
Praćenje i izveštavanje	IŽS		x	x	x	x	x	x	x	x

¹⁴ K - kvartal

ANEKSI

Aneks 1 Fotografije pogođenih objekata

Četiri kuće duž ulice koja se prostire paralelno sa prugom

Kuća i prodavnica (u prizemlju)

Kuća (vlasnik fabrike)

Fabrika za obradu metala, spolja i iznutra

Dve kuće u vlasništvu IŽS

Pet stanova u vlasništvu IŽS, unutar kompleksa železničke stanice Stalać

Dva objekta u vlasništvu opštine Čičevac

Nenaseljene kuće (vikendice)

Ne rezidencijalni objekti

Ne rezidencijalni objekat

Nenaseljena kuća

Nenaseljena kuća i pripadajući ne-rezidencijalni objekat

Objekti u ruševinama (u vlasništvu IŽS)

Objekti u ruševinama (u privatnom vlasništvu) Sportski teren lokalne zajednice

Aneks 2 Spisak upisanih vlasnika pogođenih parcela

(NIJE ZA OBJAVLJIVANJE)

Podaci su dostupni na zahtev upućen IŽS koristeći kontakte Menadžera za APR date u poglavlju 11.2.

Aneks 3 Registar žalbi

Br.	Datum kada je pritužba primljena	Ime osobe koja je podnela pritužbu	Osnov zainteresovanosti za projekat (stanovnik, vlasnik pogođen projektom NVO, i sl.)	Kontakt osobe koja je podnela pritužbu	Kratak opis problema /pritužbe	Kompanija nadležna za obradu pritužbe (IŽS / Izvođač)	Ime i funkcija osobe zadužene za obradu pritužbe, i kontakt	Planirane aktivnosti kako be se obradila pritužba	Preduzete aktivnosti kako be se obradila pritužba	Rezultat aktivnosti preduzetih kako be se obradila pritužba	Odgovor osobi koja je podnela pritužbu (način obaveštavanja i datum)	Napomene
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
...												

Aneks 4 Popisni registar

Redni br. iz elaborata	Broj osnovne katastarske parcele	Veličina osnovne parcele (u m ²)	Rešenje o deobi KP iz RGZ	Broj katastarske parcele	Vrsta zemljišta kako je kompenzovano (građevinsko, poljoprivredno)	Ime (imena) vlasnika	Određen privremeni zastupnik i razlog za to	Kontakti vlasnika	Da li zemljište koristi neko drugi osim vlasnika (ime i kontakti korisnika)	Površina koja se pribavlja (u m ²)	Objekti na zemljištu (stambeni, pomoćni, poslovni)	Zasadi na zemljištu (usevi, voće, povrće, drveće)

Podnet predlog za eksproprijaciju	LN broj	Zahtev za upis zabeležbe u Katastru	Broj predmeta	Podnet zahtev za otkup preostalog dela	Doneto rešenje o eksproprijaciji	Žalba na rešenje (razlog)	Rešenje o eksproprijaciji pravnosnažno	Skenirano i prosleđeno razvoju	Provedena promena u katastru	Zahtev za procenu poreskoj	Podneta ponuda o nadoknadi	Cena RSD/m ²

Ukupan iznos nadoknade u RSD	Sporazum	Sud (datum / iznos)	Prosleđeno na plaćanje	Isplata izvršena dana:	Kamata	Zahtev za uvođenje u posed	Uvođenje u posed Rešenje Ministarstva finansija	Podneta žalba preko mehanizma za žalbe iz APR (br. iz registra)	Ugroženost (ukoliko da ukratko opisati vrstu ugroženosti)	Spisak pomoći koja je pružena (dodatak za preseljenje, dodatna nadoknada i za šteta, pružena pomoć i vrsta pomoći)	Napomene